

Holy Bible

Aionian Edition®

Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

AionianBible.org
The world's first Holy Bible untranslation
100% free to copy and print
also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®

Lačho lafi taro Luka
Gurbet Luke

Creative Commons Attribution 4.0 International, 2018-2025

Source text: eBible.org

Source version: 5/21/2025

Source copyright: Creative Commons Attribution 4.0
Pioneers.org, 2018

Formatted by Speedata Publisher 5.1.9 (Pro) on 6/3/2025

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc, <https://Nainoia-Inc.signedon.net>

All profits are given to <https://CoolCup.org>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Gurbet Romani at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation!* What is an *un-translation?* Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is *eternal*! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to *eternal* life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Please understand these eleven words. The original translation is unaltered and a highlighted note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read at AionianBible.org, with Android, and with TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal and purple is the color of royalty! All profits are given to CoolCup.org.

History

Gurbet Romani at AionianBible.org/History

- 06/21/75 - Two boys, P. and J., wonder if Jesus saves all and pray.
- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 09/15/18 - Aionian Bible dedicated as J. and J. pray again.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as another J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 01/23/22 - Volunteers celebrate with pie and prayer.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEPBible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 378 translations now available in 165 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.
- 10/20/24 - Gospel Primer handout format.
- 11/24/24 - Progressive Web Application off-line format.
- 01/28/25 - All profits are given to CoolCup.org.
- 03/12/25 - 382 translations now available in 166 languages.
- 05/04/25 - 393 translations now available in 175 languages.
- 05/27/25 - 462 translations now available in 229 languages.

Table of Contents

NEW TESTAMENT

Luka 11

APPENDIX

Reader's Guide

Glossary

Maps

Destiny

Illustrations, Doré

NEW TESTAMENT

Tegani o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lende, golese kaj ni džanen so čeren." Pale gova e vojnikura čhudije i kocka te ulaven maškar peste leso fostano.

Luka 23:34

Luka

1 Mangleja Teofile, sar so džane, but džene lije te pisin tare kova so sasa, so o Dol obećisada prekale prorokura, a čerdilo maškar amende. **2** Pisisade amendē kola save korkore dikhlije vadži tare anglune divesa thaj čerdile sluge e Devlese Lafese, **3** gija i me, mangleja Teofile, tuće pisiv sa redasa, golese so sa taro anglunipe ispitujisadem, **4** te šaj ave uverimo kaj si čaćipe kova so sikade tut. **5** Kana sasa o Irod caro ani Judeja, nesavo manuš savo akhardola Zaharija sasa svešteniko tare Avijineso redo. Lesi romni sasa tari kuščik e Aaronesi thaj akhardola Jelisaveta. **6** Solduj džene sesa čaćutne anglo Dol thaj živisade pale zapovestura thaj palo Zakon e Gospodeso bizo nisavo bilačipe. **7** Al len ni sesa čhave, golese kaj i Jelisaveta naštine te ačhol khamni, a solduj džene sesa već purane. **8** Jekh đive, o Zaharija služisada e Devle ano Hram golese kaj palo dužnost sasa lesu redo, **9** golese so, palo adeti e sveštenikureng birisade le kockasa te džal ano Hram e Gospodeso te kadil. **10** Kana o Zaharija dija ano Hram te kadil, but manuša molisajle avral. **11** Tegani i Zaharijase sikadilo o anđelo e Gospodeso savo ačhilo ki desno rig taro žrtveniku e kadimaso. **12** Kana o Zaharija dikhlije le, uz nemirisajlo thaj but darajlo. **13** Al o anđelo vaćarda lese: "Ma dara, Zaharije! Ćiri molitva sasa Šundi. Ćiri romni i Jelisaveta ka bijanol murše thaj tu ka de le alav Jovan. **14** Tu ka ave radosno thaj baxtalo thaj but džene ka aven blagoslovime lese bijandimasa, **15** golese kaj vov ka avol baro anglo Gospod. Nikad ni ka pijol mol ni zuralo pijipe. Vov ka pherdol e Svetone Duxosa dok si ano vodi pe dako. **16** O Jovane bute Izraelcuren ka iril anglo Gospod, angle lengo Dol. **17** Vov ka džal anglo Gospod sar glasniko ano Duxo thaj ano zuralipe e prorokoso e Ilijaso. Ka miril e ile e dadendē premale e čhave thaj ka iril kolen save ni šunen ano gođaveripe e pravednikureng. Sa kava ka čerol te pripremil e manušen te šaj aven spremna e Gospodese avimase." **18** O Zaharija vaćarda e andelose: "Pale soste me gova ka džanav? Golese kaj sem purano thaj mingri romni si bute beršendi." **19** O anđelo phenda lese: "Me sem o Gavrilo, o anđelo savo ačhol anglo Dol. Bičhaldo sem te vaćarav tuće kava lačho lafi. **20** Akh, ka ave laloro thaj ni ka vaćare dži gova đive dži kaj sa gova ni čerdol, golese so ni pačajan ane mingre lafura save ka pherdon ano pravo vreme." **21** E manuša adućarde e Zaharija thaj čudisajle sose gaći majisajlo ano Hram. **22** Al kana o Zaharija ikliilo, naštine te vaćarol. Vov dija len znakura golese kaj sasa laloro. Gija e manuša haljarde kaj sasa le vizija ano Hram. **23** Kana nakhle e divesa lese služimase ano Hram, o Zaharija đelo čhere. **24**

Pale kala divesa i Jelisaveta lesi romni ačhili khamni thaj ni ikliili avral taro čher pandž čhon. **25** Golese i Jelisaveta vaćarda: "Gija čerda mande o Gospod! Ane kala divesa sikada mande po milost thaj uljarda mandar i ladž maškare manuša kaj ni sasa man čhave." **26** Kana i Jelisaveta sasa šovto čhon khamni, o Dol bičhalda e anđelo e Gavrilo ano Galilejsko foro o Nazaret **27** ki čhej i Marija savi sasa mangli romese e Josifese savo sasa tari kuščik e carosi e Davidesi. **28** Kana o anđelo o Gavrilo avilo late, phenda: "Av radosno, tu so arakhlijan milost. O Gospod si tusa. [Blagoslovimi san maškare džuvljal]" **29** I Marija but darajli tare lese lafura thaj dija godi savo sasa kava pozdrav. **30** Al o anđelo o Gavrilo phenda lače: "Ma dara, Marijo! Golese kaj arakhlijan milost anglo Dol. **31** Akh, ka ačhe khamni, ka bijane čhave thaj ka de le alav Isus. **32** Vov ka avol baro thaj ka akhardol Čhavo e Embare Devleso. O Gospod o Dol ka dol le o presto lese paradadeso e Davideso. **33** Vov ka carujil ane kuščika e Jakovese ane sa e divesa thaj lese carstvose ni ka avol krajo." (aīn g165) **34** Tegani i Marija pučlja e andelo: "Sar ka avol gova kana sem me vadži čhej?" **35** O anđelo o Gavrilo vaćarda lače: "O Svetu Duxo ka avol pe tute thaj o zuralipe e Embare Devleso ka učcharol tut. Golese kaj o čavoro so ka bijandol ka avol sveto thaj ka akhardol Čhavo e Devleso. **36** Akh, i čiri bibi i Jelisaveta ačhili khamni ane purane berša thaj ka bijanol murše. E manuša vaćarde kaj voj naštine te ačhol khamni, al akana si šov čhon khamni. **37** Golese kaj o Dol šaj te čerol sa so phenol!" **38** I Marija phenda: "Ake, me sem sluškinja e Gospodesi. Nek avol mande palo čiro lafi!" Thaj o anđelo đelo latar. **39** Pale gola divesa i Marija spremisajli thaj siđarda ani bregali phuv ano foro e Judejako. **40** Kana resli odori, deli ano čher e Zaharijaso thaj pozdravisajli e Jelisavetas. **41** Kana i Jelisaveta Šunda e Marijako pozdrav, čhelda o čhavo ane lako vodi thaj i Jelisaveta pherdili Svetone Duxosa. **42** Andare sa o glaso vaćarda e Marijače: "Emblagoslovimi san maškare sa e džuvlja thaj blagoslovimo si o čhavo ane čiro vodi. **43** Kotar mande kava čast kaj tu, i dej mingre Gospodesi, aviljan ke mande? **44** Golese dikh, kana šundem čiro pozdrav, taro radost čhelda o čhavoro ane mingro vodi. **45** Blagoslovimi san tu so pačajan kaj ka pherdol kova so vaćarda tuće o Gospod!" **46** Tegani i Marija vaćarda: "Slavil mingri duša e Gospode! **47** Mingro duxo veselil pe ano Dol, ane mingro Spasitelji, **48** golese so sasa milostivno e poniznone sluškinjače. Golese dikh, od akana ka akharen man blagoslovimi sa e kuščika. **49** Golese so čerda mande baro šukaripe o Zuralo Dol. Svetu si lesu alav! **50** Vov si milostivno sa e manušendē tari kuščik dži i kuščik, kolendē save daran lestar. **51** Pe vastesa sikada

piro zuralipe, čhudija pestar kolen save si barikane ane ile thaj ani godi. 52 Čhudija e vladaren taro lengo presto, thaj vazdija e poniznonen. 53 E bokhalen čaljarda šukarimasa, a e barvalen mukhlja čuče vastencar. 54 Pomožisada e Izraele, čire sluga, golese kaj dol pe godi taro milost, 55 sar so obećisada amare paradadende, e Avraameše thaj lese potomkurende ane sa e divesa.” (aiōn g165) 56 I Marija beši e Jelisaveta paše trin čhon thaj pale gova irisajli čhere. 57 Kana i Jelisavetaće avilo o sato te bijanol, bijanda čhave. 58 Lače pašutne thaj lačhi familija šunde kaj o Gospod sikada lače baro milost thaj radujisajle lisa. 59 Kana e čhavore sesa ohto dive, avile te čeren lese suneti thaj manglje te den le alav lese dadeso – Zaharija. 60 Al i Jelisaveta vaćarda: “Na, leso alav ka avol Jovan!” 61 Von phende lačhe: “Naj tut khoni ani čiri familija gole alavesa!” 62 Tegani vastencar pučlje e dade e Zaharija sar bi vov mandola te avol leso alav. 63 Thaj o Zaharija manglja khanči pe soste šajine te pisil thaj pisisada: “Jovan ka avol leso alav.” Thaj savore čudisajle. 64 Tare jekh drom putardilo leso muj thaj lesi čhib, tegani o Zaharija lija te vaćarol thaj lija te slavil e Devle. 65 I dar e Devlesi avili ane sa lende pašutne thaj ki sa i bregali Judeja vaćarda pe tare kava so sasa. 66 Savore so šunde gova, dije godi tare gova thaj phende: “So ka avol tare kava čhavo? Golese so o va e Gospodeso sasa pe leste.” 67 O Zaharija, e Jovaneso dad, perhdilo e Svetone Duxosa thaj prorokujisada: 68 “Blagoslovimo si o Gospod o Dol e Izraeleno, golese so avilo thaj otkupisada e manušen! 69 Vazdija amendе e zurale Spasitelje, tari kuštik e carosi e Davidesi, pe slugase, 70 sar so vaćarda ano purano vreme andare muja tare pe sveta prorokura, (aiōn g165) 71 kaj ka ikalol amen tare amare dušmanura thaj tare vasta savorende save mrzin amen. 72 Sasa milosno amare paradadende, thaj ispunisada piro sveto savez, 73 savez savo dija e Avraameše amare paradadese, 74 te ikalol amen tare vasta amare dušmajende, te šaj služi e Devle bizi dar, 75 ano svetost thaj ano pravednost angle leste sa dok sam džuvde. 76 A tu Jovane, čhaveja mingreja, ka ave akhardo proroko e Embare Devleso, golese so ka dža anglo Gospod te pripremi lese o drom. 77 Ka sikave lese manušen sar te pindžaren o spasenje prekalo oproštenje tare lende grehura. 78 Golese so si e Devleso ilo milostivno, tare savo ka avol amende o svetlost e sabalinako tari visina, 79 te svetlij kolende so bešen ano kalipe thaj ani sena e merimasi, a amare pingre te usmeril ko drom taro mir.” 80 A o čhavoro o Jovane barilo thaj zurajlo duxosa. Kana barilo, đelo ani pustinja sa dži kaj ni ikliko angle Izraelcura te propovedil.

2 Ane gola divesa kana bijandilo o Jovane o Krstitelj, ikliko o vaćaripe e caroso e Avgustineso te popisin pe sa e manuša ano Rimsko carstvo. 2 Kava sasa angluno popis kana o Kvirinije vladisada ani Sirija. 3 Thaj savore đele te pisin pumare alava ko spisko – dži jekh ane gova foro kaj bešle lende kuštika. 4 Gija o Josif, golese so sasa tari familija thaj tari kuštik e Davidesi, đelo taro Nazaret, so si ani Galileja, ano foro e Davideso savo akhardol Vitlejem thaj si ani phuv Judeja. 5 Đelo gothe te pisil piro alav ko spisko e Marijasa, savi sasa mangli lese thaj sasa khamni. 6 Kana sasa ano Vitlejem, avilo o vreme i Marija te bijanol. 7 Thaj bijanda pe anglune čhave. Paćarda le thaj čhuta le ani jaslica, golese kaj naj sasa than ani gostonica. 8 Ane goja phuv pašo Vitlejem sesa nesave čobanura, save arakhlike pe bakren račasa ke poljura. 9 Tari jekh drom o andeo e Gospodeso ačhilo maškare lende thaj e Gospodesi slava svetisada len thaj von but darajle. 10 Al o andeo vaćarda lende: “Ma daran! Dikh, anav tumende radosno lafi so ka avol sa e manušende! 11 Golese kaj ano foro e Davideso adive bijandilo o Spasitelj. Vov si o Hrist o Gospod. 12 Kava ka avol tumende znako pale save ka pindžaren le: ka arachen čhavore save si paćardo thaj pašljol ani jaslica.” 13 Tari jekh drom pašo andeo sikadili bari vojska e andelurendi, save hvalina e Devle vaćarindo: 14 “Slava e Devleko učipe, thaj ki phuv mir maškare manuša save si pale Devleso manglje.” 15 Kana e andelura đele lendarano nebo, e čobanura phende jekh averese: “Ka dža dži o Vitlejem, te dikha gova so sasa odori sar so vaćarda amende o Gospod.” 16 E čobanura đele sigate thaj arakhlike e Marija, e Josife thaj e čhave sar pašljol ani jaslica. 17 Kana dikhlike le, savorende vaćarde so o andeo lende vaćarda taro čhavoro. 18 Savore save šunde so phende e čobanura, divisajle. 19 Al i Marija dija godi tare kala lafura thaj čhuta len ane piro ilo. 20 E čobanura irisajle, slavisade thaj hvalisade e Devle paše sa so šunde thaj dikhlike, golese so perhdile sa e lafura sar so sasa lende phendo. 21 Ohtoto dive palo bijandipe e čhaveso avilo o vreme te čeren lese suneti. Dije le alav Isus, sar so vaćarda o andeo angleder so i Marija ačhili khamni. 22 Kana avilo o vreme pašo adeti i dej te thodol sar so si pale Mojsijaso zakon, o Josif thaj i Marija ande e Isuse ano Jerusalim te preden le e Gospodese ano Hram, 23 sar so si pisimo ane Gospodeso zakon: “Dži jekh angluno murš te posvetil pe e Gospodese”, 24 thaj te anen žrtva “duj grlice il duj terne golubura” sar so si phendo ane Gospodeso zakon. 25 Tegani sasa ano Jerusalim manuš kaso alav sasa Simeon. Gova manuš sasa pravedno thaj devlikano. Ađućarda o Mesija te ikalol o Izrael taro ropstvo

thaj o Svetu Duxo sasa pe leste. 26 O Svetu Duxo sikada lese angleder kaj ni ka merol sa dži kaj ni dičhol e Gospode e Hriste. 27 O Duxo vaćarda lese te džal ano Hram. Tegani o Josif thaj i Marija ande e čhave e Isuse ano Hram te čeren o adeti pale Mojsijaso zakon. 28 Kana o Simeon dikhlija e Isuse, Ilij le ke pe vasta, hvalisada e Devle vaćarindoj: 29 "Gospode, akana mukh ano mir te merol čiro sluga, pale kova sar so phendan. 30 Golese so mingre jakha dikhlije čiro spasenje, 31 savo pripremisadan angle sa e manuša. 32 Vov si svetlo savo ka avol pe abandžije, thaj vov ka anol slava čire manušende, e Izraelcurende." 33 E Isusesi dej thaj leso dad čudisajle golesa so vaćarda o Simeon taro Isus. 34 Tegani blagoslovizada len o Simeon thaj vaćarda e Marijače, e Isusesi daće: "Dikh, kava čavoro si odredimo bute manušen taro Izrael te peravol thaj te vazdol. Vov si odredimo te avol e Devleso znako, al but džene ka odbacin le. 35 Gija ka sikadol so garandoj den ane pumare goda. A tut i bari čhuri ka pusavol ani duša." 36 Sasa gothe thaj i Ana, e Devlesi proročica, e Fanuilosći čhej, tari kušik e Asiresi. Voj sasa but purani. Efta berš živisada pe romesa thaj lako rom mulo, 37 thaj pale gova sasa udovica ohtovardeš thaj štar berš. Ni iklii andaro Hram, nego, ano post thaj ani molitva služisada e Devle i rat thaj o dive. 38 I vov avili gothe ane gova vreme, hvalisada e Devle thaj vaćarda taro čavoro savorenđe save adjučarde o Dol te ikalol o Jerusalim. 39 Kana o Josif thaj i Marija čerde sa pale Gospodeso zakon, irisajle ani Galileja, ane pumaro foro ano Nazaret. 40 A o čavoro barilo thaj zurajlo. Pherdilo godaveripe thaj o milost e Devleso sasa ane leste. 41 E Isusesi dej thaj leso dad dele svako berš ano Jerusalim ko prazniko i Pasha. 42 Kana sasa e Isuse dešuduj berš, i vov đelo palo adeti te svetkujil lencar kava prazniko ano Jerusalim. 43 Kana nakhlo gova prazniko, o Josif thaj i Marija đele čhere. O čavoro o Isus ačhilo ano Jerusalim, al lesi dej thaj leso dad gova ni džanglje. 44 Sar dije gođi kaj si o Isus maškare avera manuša save putujisade lencar, dele jekh dive phirindoj thaj pale gova lije te roden le ki familija thaj ke pe pindžarutne manuša. 45 Kana ni arakhlije le, irisajle ano Jerusalim te roden le. 46 O trito dive arakhlije le ano Hram sar bešol maškare učitelja, sar šunol len thaj pučol len. 47 Savore save šunena e Isuse divisajle lese džanglimasa thaj sar odgovorila ko pučipe. 48 Kana lesi dej thaj leso dad dikhlije le, čudisajle. Lesi dej vaćarda lese: "So čere amencar kava, mo čhavo? Ahk, me thaj čiro dad daraljam thaj rodijam tut!" 49 O Isus vaćarda lende: "Sose rodijen man? Ni li džanen kaj trubul te avav ano čher mingre Dadeso?" 50 Al von ni haljarde so vov manglja te phenol lende. 51 Tegani irisajlo lencar ano Nazaret thaj

ane sa šunola len. Lesi dej sa kala lafura garada ane piro ilo. 52 O Isus barola ano godaveripe, ano zrelost thaj ano milost anglo Dol i angle manuša.

3 Kana o cezar o Tiberija vladisada po rimsко carstvo dešupandžo berš, o Pontije o Pilat vladisada ani Judeja, o Irod vladisada ani Galileja, o Filip lesi phral vladisada ani Itureja thaj ani Trahonitida thaj o Lisanije vladisada ani Avilina, 2 a kana o Ana thaj o Kajafa sesa Šorutne sveštenikura, o Lafi e Devleso avilo e Jovanese, e Zaharijase čhavese, ani pustinja. 3 O Jovane o Krstitelj đelo taro than dži ko than tare solduj riga tari len e Jordanesi thaj propovedisada kaj e manuša trubun te irin pe tare pumare grehura thaj te aven ko Dol te oprostil lende thaj te krstini pe. 4 Sar so angleder pisisisada o proroko o Isaija: "O glaso koleso so dol vika ani pustinja: 'Pripremin o drom e Gospodese! Ravnin lese o drom! 5 Sa e doline te pherdon, thaj sa e gore thaj e bregura te ravnin pe! Sa e bande droma te aven prava, a e bilačhe droma te aven ravnime. 6 Thaj sa e manuša ka dičhen e Devleso spasenje!" 7 O Jovane vaćarda bute manušende save avena ke leste te krstil len: "Tumen e sapese čhave! Ko vaćarda tumenđe kaj šaj te našen tare Devlesi holi savi avol? 8 Sikaven tumare džuvdimasa thaj tumare bućencar kaj irisaljen tare tumare grehura! Ma xoxaven tumen golesa so vaćaren: 'Amaro paradad si o Avraam!' Golese kaj, me vaćarav tumenđe kaj o Dol šaj i tare kala bara te vazdol čhaven e Avraameš. 9 Golese kaj o tover taro sudo e Devleso ačhol pašo koreno e kašteso thaj dži jekh kaš savo ni bijanol šukar bijandipe ka čhinol pe thaj ka čhudol pe ani jag." 10 E manuša pučlje e Jovane: "So te čera?" 11 O Jovane vaćarda lende: "Kas isi duj gada, nek dol jekh kolese so naj le njekh, thaj kas isi xamase, nek dol kole kas naj." 12 Avile te krstini pe thaj i nesave carincura thaj pučlje le: "Učitelju, so te čera amen?" 13 O Jovane phenda lende: "Ma manden pobut nego so si tumenđe vaćardo taro vlast." 14 I nesave vojnikura pučlje le: "A amen so te čera?" Vov vaćarda lende: "Khanikastar ma len silasa e pare thaj ma čeren xoxaipe pe nikaste. Aven baxtale kolesa kober počinen tumen." 15 E manuša adjučarde e Mesija thaj savore pučlje pe ane pumare ile naj li o Jovane o Mesija. 16 Al o Jovane vaćarda savorenđe: "Me krstiv tumen pajesa, al avol khoni savo si po baro mandar. Lese naj sem dostojo ni e dora tare sandale te putrav. Vov ka krstil tumen e Svetone Duxosa thaj e jagasa. 17 Le isi vila ane vasta te čistil o gumno thaj te čidol o div ane piro ambari, al i pleva ka phabarov jagasa savi ka phabol thaj ni ka ačhol." 18 Gija o Jovane opomenisada e manušen bute

lafurencar thaj propovedisada lende o Lačho Lafi. 19 Al o Jovane prekorisada e vladare e Irode golese so lija romnjaće pe phralese romnja e Irodijada thaj paše but bilačhe buća so čerda. 20 Pale sa gova o Irod čerda vadži jekh bilačipe: čhuta e Jovane ano phanglipe. 21 Kana o Jovane krstisada sa e manušen, krstisajlo i o Isus. Thaj dok o Isus molisajlo, putajlo o nebo 22 thaj o Svetu Duxo ulilo pe leste ano oblik sar golubo. A taro nebo šundilo glaso: "Tu san mingro čhavo o manglo! Tu san palo mingro manglipe!" 23 E Isuse sasa paše tranda berš kana počnisada piri služba. E manuša smatrisade kaj o Isus si čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Ilijaso. 24 O Ilijas sasa čhavo e Matataso, O Matat sasa čhavo e Levijaso. O Levi sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Janejeso. O Janej sasa čhavo e Josifeso. 25 O Josif sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Amoseso. O Amos sasa čhavo e Naumeso. O Naum sasa čhavo e Esljaso. O Eslija sasa čhavo e Nangejeso. 26 O Nangej sasa čhavo e Maateso. O Maat sasa čhavo e Matatijaso. O Matatij sasa čhavo e Semeinaso. O Semein sasa čhavo e Josiheso. O Josih sasa čhavo e Jodaso. 27 O Joda sasa čhavo e Joananaso. O Joanan sasa čhavo e Risaso. O Risa sasa čhavo e Zorovaveleso. O Zorovavel sasa čhavo e Salatiilaso. O Salatiil sasa čhavo e Nirijaso. 28 O Niri sasa čhavo e Melhijaso. O Melhi sasa čhavo e Adijeso. O Adija sasa čhavo e Kosamaso. O Kosam sasa čhavo e Elmadameso. O Elmadam sasa čhavo e Ireso. 29 O Er sasa čhavo e Isuseso. O Isus sasa čhavo e Eliezereso. O Eliezer sasa čhavo e Jorimaso. O Jorim sasa čhavo e Matatoso. O Matat sasa čhavo e Levijaso, 30 O Levi sasa čhavo e Simeoneso, O Simeon sasa čhavo e Judaso. O Juda sasa čhavo e Josifeso. O Josif sasa čhavo e Jonameso. O Jonam sasa čhavo e Eliakimeso. 31 O Eliakim sasa čhavo e Melejaso. O Meleja sasa čhavo e Menaso. O Mena sasa čhavo e Matateso. O Matata sasa čhavo e Nataneso. O Natan sasa čhavo e Davideso. 32 O David sasa čhavo e Jesejeso. O Jesej sasa čhavo e Jovideso, O Jovid sasa čhavo e Voozeso. O Vooz sasa čhavo e Salmonesos. O Salmon sasa čhavo e Naasoneso. 33 O Naason sasa čhavo e Aminadaveso. O Aminadav sasa čhavo e Adminesos. O Admin sasa čhavo e Arnijeso. O Arni sasa čhavo e Esromesos. O Esrom sasa čhavo e Fareseso. O Fares sasa čhavo e Judaso. 34 O Juda sasa čhavo e Jakoveso. O Jakov sasa čhavo e Isaakoso. O Isaak sasa čhavo e Avraameso. O Avraam sasa čhavo e Taraso. O Tara sasa čhavo e Nahoreso. 35 O Nahor sasa čhavo e Seruheso, O Seruh sasa čhavo e Ragaveso. O Ragav sasa čhavo e Falekeso. O Falek sasa čhavo e Evereso. O Ever

sasa čhavo e Salaso. 36 O Sala sasa čhavo e Kainameso. O Kainam sasa čhavo e Arfaksadeso. O Arfaksad sasa čhavo e Simeso. O Sim sasa čhavo e Nojaso. O Noja sasa čhavo e Lameheso. 37 O Lameh sasa čhavo e Matusaleso. O Matusal sasa čhavo e Enoheso. O Enoh sasa čhavo e Jareteso. O Jaret sasa čhavo e Malaleileso. O Malaleil sasa čhavo e Kainameso. 38 O Kainam sasa čhavo e Enoseso. O Enos sasa čhavo e Siteso. O Sit sasa čhavo e Adameso. O Adam sasa čhavo e Devleso.

4 O Isus pherdo Svetone Duxosa irisajlo tari len o Jordan.

O Duxo inđarda le ani pustinja, 2 kaj iskušisada le o beng saranda dive. Ane gola divesa o Isus khanči ni xalja thaj kana nakhle saranda dive, bokhajlo. 3 Tegani vaćarda lese o beng: "Te san e Devleso Čhavo, phen kale barese te avol mangro." 4 O Isus phenda lese: "Ano Svetu lil si pisimo: 'O manuš ni ka avol džuvdo samo taro mangro [nego tare dži jekh Lafi e Devleso]'." 5 Pale gova ikalda le o beng ko učo than thaj tari jekh drom sikada lese sa e carstvura ki phuv. 6 O beng vaćarda e Isusese: "Tuće ka dav sa kava lengo zuralipe thaj i slava, golese kaj mande dija pe thaj me ka dav la kase mangav. 7 Ako pere pe koča angle mande, sa ka avol ciro." 8 O Isus vaćarda lese: "Ano Svetu lil si pisimo: 'Per ke koča e Gospodese e Devlese cirese thaj lese jekhese služi.'" 9 Pale gova inđarda le o beng ano Jerusalim, čhuta le najučeste po Hram thaj vaćarda lese: "Te san e Devleso Čhavo, čhude tu katar tele. 10 Golese kaj ano Sveti lil si pisimo: 'Vov ka phenol pe anđelurende te aračhen tut,' 11 thaj: 'Von ka len tut ke vasta te ma čalave tut ko bar cire pingresa.'" 12 O Isus vaćarda lese: "Ano Svetu lil si pisimo: 'Ma iskuši e Gospode, e Devle cire.'" 13 Kana o beng završisada sa lese iskušenjura, đelo lestar dži aver nesavo vreme. 14 O Isus irisajlo ano zuralipe e Duxoso ani Galileja thaj o lafi lestar đelo ane sa e phuva. 15 Sikada ane lende sinagoge thaj savore šukar lestar vaćarde. 16 Tegani avilo o Isus ano foro Nazaret kaj barilo thaj ko savato palo piro adeti, đelo ani sinagoga thaj uštilo te čitil. 17 Dije le o Lil e prorokoso e Isaijaso, vov putarda o Lil thaj arakhlijia than kaj sasa pisimo: 18 "O Duxo e Gospodeso si pe mande, golese kaj pomazisada man te anav o Lačho Lafi e čororende, [bičhalda man te sastarav len, saven isi dukhade ile], thaj te vaćarav e phanglende kaj ka aven oslobodime, thaj e korende kaj ka dičhen, thaj e mučime kaj ka aven slobodna, 19 te vaćarav taro lačho berš taro milost e Gospodeso." 20 Tegani phanglja o Lil, dija le e slugase thaj bešlo. Savore ani sinagoga dikhlije ane leste 21 thaj o Isus lija te vaćarol lende: "Ađive pherdile kala lafura so akana šunden." 22 Savore lestar vaćarde šukar thaj sesa zadivime gole šukar

laurencar so iklilo andaro lesu muj thaj pučlje pe: "Naj li kava e Josifeso čhavo?" 23 O Isus vaćarda lende: "Čače tumen mande ka vaćaren kaja poslovica: 'Lekarona, sastar korkore tut!' So šundam kaj čerdan ano Kafarnaum, čer i kate ane čiro than kaj barijan." 24 Tegani vaćarda: "Čače vaćarav tumende, nijekh proroko naj manglo ane piro than kaj barilo. 25 A čače vaćarav tumende: But romnja kase roma mule sesa ano Izrael ano vreme e Ilijaso kana o bršnd ni pelo trin berš thaj šov thaj sasa baro bokhalipe pe sa i phuv. 26 Al o Iliju ni sasa bičhaldo ni jekhaće lendar, sasa bičhaldo ki jekh džuvli kaso rom mulo ke abandžijengo foro Sarepta pašo Sidon. 27 Thaj but gubava sesa ano Izrael ko vreme e prorokoso e Jelisejeso. Thaj khoni lendar ni thodilo, nego thodilo o Neman o Sirijanco." 28 Savore ani sinagoga pherdile holi kana kava šunde. 29 Uštite thaj tradije le avral taro foro. Indarde le ko brego najuče kaj sasa čerdo lengo foro te čhuden le odupral natele. 30 Al o Isus nakhlo maškar lende thaj đelo pe dromesa. 31 Pale gova o Isus ulilo ano Kafarnaum ano Galilejsko foro thaj sikada ko savato. 32 E manuša čudisajle lese sikajimasa, golese kaj ane lese lafura sasa vlast. 33 Gothe ani sinagoga sasa manuš ane kaste sasa o bilačho duxo thaj dija vika zurale: 34 "So mande amendar, Isuse taro Nazaret? Aviljan li te uništi amen? Džanav ko san tu: Sveco e Devleso!" 35 O Isus pretisada le: "Phande čo muj thaj iklji lestar!" Tegani o beng perada e manuše angle sa e manuša, iklilo lestar thaj khanči ni čerda lese bilačhe. 36 Ane savorende avili i dar thaj čudisajle thaj jekh averese vaćarde: "Savo si kava sikajipe! Ano autoritet thaj ano zurnalipe vaćarol e bilačhe duxurende te ikljon thaj von ikljen!" 37 Thaj đelo o lafi lestar ane sa e pašutne thana. 38 O Isus uštito gothar andari sinagoga thaj avilo ano čher e Simonese. E Simonese sasuja sasa la bari jag thaj rodije lestar te sastarol la. 39 O Isus ačhilo paše late, pretisada e jagaće thaj i jag mukhlja la. Sigate uštili thaj služisada len. 40 Kana pelo o kham, ande angle leste savoren saven sesa nasvale manuša tare dži jekh nasvalipe. Vov pe savorende čhuta pe vasta thaj sastarda len. 41 Tare pherdo manuša iklile e benga thaj dije vika vaćarindoj: "Tu san o Čhavo e Devleso!" Al o Isus darada len te ma vaćaren khanikase golese kaj džanglje kaj si vov o Hrist. 42 Kana đivesajlo, o Isus iklilo thaj đelo ani pustinja. E manuša rodije le thaj avile leste thaj manglje te ačhavem le te ma džal lendar. 43 Al o Isus vaćarda lende: "Trubul i ane avera forura te vaćarav o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso, golese kaj sem paše gova bičhaldo." 44 Thaj ni ačhada te vaćarol ane sinagoge ani Judeja.

5 Jekh drom kana o Isus ačhilo pašo Genisaretsko jezero, čidije pe paše leste but manuša, te šunen o Lafi e Devleso. 2 Tegani dikhija duj čamcura kaj ačhen ki obala. E manuša save dolen mačhe iklile lendar thaj thode e mreže. 3 O Isus dija ano čamco savo sasa e Simoneso thaj pučlja le te crden le zala ano paj. Pale gova bešlo thaj taro čamco sikada e manušen. 4 Kana ačhilo te vaćarol e manušendje, vaćarda e Simonese: "Dža ko duboko paj thaj čhude e mreže thaj dol mačhen." 5 O Simon vaćarda lese: "Gospodarona! Celo rat dijam zor thaj khanči ni doldam, al ako tu phene, ka čhudav e mreže." 6 Kana čerde gova, dolde bute mačhen thaj e mreže lije te pharadon. 7 Tegani vastesa dije vika pe amalen save sesa ane aver čamco te aven te pomožin lende. Von avile thaj pherde solduj čamcura gija so lije te pherdon paj taro pharipe e mačhengo. 8 Kana gova dikhija o Simon Petar, pelo ke koča angle Isusese pingre thaj vaćarda: "Dža mandar, Gospode! Me sem grešno manuš." 9 Golese kaj i dar dolda le thaj savoren save sesa lesa, tare but mačhe so dolde. 10 Gija dolda i dar e Jakove thaj e Jovane, e čhavem e Zevedejevese, so sesa amala e Simonesa. Tegani o Isus vaćarda e Simonese: "Ma dara, od akana ka dole e manušen." 11 Kana ikalde e čamcura ki obala, ačhade sa thaj đele pale leste. 12 Kana sasa o Isus ane jekh foro, avilo paše leste jekh manuš so sasa but gubavo. Kana dikhija e Isuse pelo angle leste mujesa dži ki phuv thaj molisada le vaćarindoj: "Gospode! Ako mande, šaj te sastare man!" 13 O Isus vazdija piro va, dolda le thaj phenda: "Mangav. Av thodo!" Thaj i guba tare lesi koža sigate crdija pe. 14 Tegani o Isus naredisada lese: "Ma vaćar gova khanikase, nego dža thaj sikav tut e sveštenikose! Indar žrtva sar so zapovedisada o Mojsije ano zakon pašo čiro thodipe, te bi avola tut svedočanstvo angle lende." 15 O lafi taro Isus sa pobut šundilo. E manuša sa pobut čidije pe te šunen le thaj te sastarol len tare lengo nasvalipe. 16 Al o Isus đelo ko than kaj naj khoni thaj molisajlo. 17 Jekh đive o Isus sikada ano jekh čher thaj gothe bešle e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon save avile tare sa e gava andari Galileja, andari Judeja thaj andaro Jerusalim. A o Isus sastarola e Gospodese zorasa. 18 Thaj nesave manuša ande ano than e pašljimaso jekhe manuše savo naštine te phirol. Thaj rodije sar te anen le thaj te mučhen le anglo Isus. 19 Kana ni arakhije kotar te anen le andre tare but manuša, uštite po čher thaj taro tavano mukhlje le sa e thanesa e pašljimaso, ko maškar anglo Isus. 20 Kana dikhija lengo pačajipe, vaćarda lese: "Manušeja, oprostime si če grehura!" 21 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon lije ane peste te den godi: "Ko si kava savo hulil po Dol? Ko šaj oprostil e

grehura sem jekh Dol?" 22 Kana o Isus haljarda so von den godi ane peste, vaćarda lende: "So den godi ane tumare ile?" 23 So si poločhe, te phenol pe: 'Oprostime si cire grehura', il te phenol pe kolese savo našti phirol: 'Ušti thaj phir'? 24 Al te džanen kaj isi man, o Čavo e manušeso, vlast ki phuv te oprostiv e grehura, me ka sikavav tumende mingri zor." Tegani irisajlo premalo manuš savo naštine te phirol thaj phenda: "Tuće phenav! Ušti thaj le čiro than e pašljimaso thaj dža čhere." 25 Sigate kova manuš uštivo angle lende thaj lija piro than e pašljimaso thaj đelo pese čhere hvalindoj e Devle. 26 Savore sesa zadivime thaj hvalisade e Devle. Pherdile dar thaj vaćarde: "Baro čudo dikhlijam adive!" 27 Pale gova iklilo o Isus thaj dikhija e carinco savo akhardola Levi sar bešol ki carina thaj vaćarda lese: "Av pale mande." 28 Thaj o Levi uštivo, ačhada sa gothe thaj đelo pale leste. 29 O Levi čerda e Isusese ane piro čher baro xape. Sesa gothe but carincura thaj avera manuša save bešle lesa ko astali. 30 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon lije te bunin pe vaćarindo e Isusese sikadende: "Sose xan thaj pijen e carincurencar thaj e grešnikurencar?" 31 O Isus vaćarda lende: "Ni trubul e sastende doktora, nego e nasvalende. 32 Me ni aviljem te akharav ko pokajipe e pravednikuren, nego e grešnikuren." 33 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon pučlje e Isuse: "Sose e Jovanese sikade postin thaj molin pe e Devleso, gija čeren thaj e farisejska sikade, al čire sikade xan thaj pijen?" 34 O Isus pučlja len: "Šaj li čhuve e gosturen save avile ko abav te postin, dok slavin e mladoženjasa? 35 Al ka avol o dive kana ka len lendar e mladoženja. Ane gova dive i von ka postin." 36 Thaj vaćarda lende i paramič: "Khoni ni čhuvol kotor taro nevo fostano po purano fostano, golese kaj i o nevo ka pharadol thaj o kotor taro nevo fostano ni ačhol šukar ko purano. 37 Thaj khoni ni čhorol nevi mol ane purane morčha, golese kaj i nevi mol ka pharavol e morčha thaj i mol ka čhordol, a e morčha ka pharadon. 38 Golese i nevi mol čhuvol pe ane neve morčha [thaj gija solduj ka arakhadon]. 39 Thaj khoni ko pilja i purani mol ni mandol nevi, golese kaj phenol: 'I purani si pošukar.'"

6 Ke jekh savato o Isus nakhlo maškarо dív. Lese sikade lije o dív, morde vastencar thaj xalje. 2 Nesave fariseja pučlje: "Sose čeren kova so ni trubul ko savato pale Mojsijaso zakon?" 3 O Isus vaćarda lende: "Ni li čitisaden ano Sveti lili so čerda o David kana bokhajlo vov thaj i kola so sesa lesa? 4 Dija ano čher e Devleso thaj lija e mangre save sesa posvetime, save šajine te xan samo e sveštenikura. O David xalja thaj dija i kolende so sesa lesa." 5 Tegani o Isus vaćarda lende: "Me, o Čavo e manušeso, sem o gospodari e savatoso." 6 Ko aver savato o Isus dija ani

sinagoga thaj lija te sikavol. Gothe sasa jekh manuš kasos desno va sasa šuko. 7 E učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e fariseja dikhija palo Isus, na li ko savato ka sastarol, te bi čerena le bande. 8 Al o Isus džanglia so von den godi thaj vaćarda e manušeke kasos desno va sasa šuko: "Ušti thaj ačh akari ko maškar!" O manuš uštivo thaj ačhilo angle lende. 9 Tegani o Isus vaćarda lende: "Te pučav tumen: Ko savato li šaj čerol pe šukar il bilače? Te aračhol pe o džuvdipe il te mudarol pe?" 10 Thaj dikhija savoren so sesa gothe thaj vaćarda e manušeke: "Pruži čo va." I vov pružisada po va thaj leso va sastilo. 11 E fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon pherdile bari holi thaj lije te vaćaren jekh averese so te čeren e Isusesa. 12 Ane gola divesa o Isus iklilo ko brego te molil pe e Devleso thaj sasa celo ratano molipe e Devlesa. 13 Kana sasa dive, akharda pe sikaden, lendar birisada dešudujen thaj akharda len apostolura: 14 e Simone kas akharda Petar, thaj lese phrale e Andrija, e Jakove thaj e Jovane, e Filipe thaj e Vartolomeje, 15 e Mateja thaj e Toma, e Jakove e Alfejevese čhavje thaj e Simone savo sasa Zilot, 16 e Juda e Jakoveso thaj e Juda e Iskariotskone, savo izdajisada le. 17 O Isus ulilo taro brego pe Dešudujenar thaj ačhilo ko ravno than. Odori sesa but lese sikade thaj but manuša andari sa i Judeja, andaro Jerusalim, andare Tirska thaj Sidonska krajura thaj tare pašutne thane save si pašo more. 18 Von avile te šunen le thaj te sastardon tare piro nasvalipe. Sastardile i kola save sesa mučime tare bilače duxura. 19 Sa e manuša rodije te dolen pe po Isus, golese kaj lestar ikljola zor thaj sastardona savore. 20 O Isus dikhija ane pe sikade thaj vaćarda: "Blagoslovime sen tumen save sen čore, golese kaj tumaro si o Carstvo e Devleso. 21 Blagoslovime sen tumen save sen akana bokhale, golese kaj ka čaljon. Blagoslovime sen tumen save akana roven, golese kaj ka asan. 22 Blagoslovime sen kana e manuša mrzin tumen, čhuden tumen, ladžaren tumen thaj tumaro alav ni manden thaj dičhen tumen sar bilačen golese so pačan ane mande, ano Čavo e manušeso. 23 Radujin tumen ane gova dive thaj čhelen, golese kaj bari si tumari plata ko nebo. Golese kaj gija čerde e prorokurende i lende paradada. 24 Al jao tumende e barvalende, golese so već lijjen tumari uteha. 25 Jao tumende save sen akana čale, golese so ka bokhavon. Jao tumende save akana asan, golese so ka tugujin thaj ka roven. 26 Jao tumende kana sa e manuša vaćaren šukar tumendar, golese kaj gija i lende paradada vaćarde šukar tare xoxavne prorokura!" 27 O Isus vadži vaćarda: "Al tumende save šunen man, vaćarov: Manden tumare dušmanuren! Šukar čeren kolende save mrzin tumen! 28 Blagoslovkin kolen save den tumen

armaja! Molin tumen e Devlese kolendē save bilačhe čeren tumencar. 29 Kolese save čalavol tut pi čham, iri thaj aver čham, kole save mandol tutar o ogrtači, de le te lol i čo gad. 30 De svakone kova so rodol tutar, thaj te khoni khanči lija tatar, ma rode gova te iril tuče. 31 Gova so manden te čeren e manuša tumende, gova i tumen čeren lende! 32 Ako manden samo kolen save tumen manden, savi si tumari hvala? Golese so čak i e grešnikura manden kolen save len manden. 33 Thaj ako čeren šukar samo kolendē save tumende čeren šukar, savi si tumari hvala? Golese so i e grešnikura čeren gija. 34 Thaj ako den zajam kolendē savendar adućaren te irin o zajam, savi si tumari hvala? Golese kaj i e grešnikura e grešnikurenđe den zajam te len palem gaći. 35 Nego, manden tumare dušmanuren thaj čeren lende šukar! Den zajam te ni manden khanči golesttar. Gija ka avol tumen bari plata thaj ka aven čhave e Najbare Devlese, golese kaj si vov šukar i e nezahvalnonenđe thaj e bilačendē. 36 Golese aven milosrdna sar so si tumaro Dad taro nebo milosrdno." 37 O Isus vadži vaćarda: "Ma sudin thaj ni ka aven sudime. Ma osudin thaj ni ka aven osudime. Oprostir thaj ka avol oprostimo tumende. 38 Den thaj ka dol pe tumende. Pobari mera thaj popherdi ka dol pe tumende ane tumare vasta. Golese kaj, save merasa merin, gaći ka iril pe tumende." 39 Thaj o Isus vaćarda lende paramič. "Šaj li o koro e kore te inđarol? Na li solduj ka peren ani rupa? 40 Nijekh sikado naj pobaro tare piro učitelji. Kana ka sikljo sa, ka avol sar piro učitelji. 41 Sose dičhe i treska ane cire phralesi jakh, al o kaš ani ciri jakh ni dičhe? 42 Sar šaj vaćare cire phralesse: 'Phrala, ačh te ikalav i treska andari ciri jakh', al o kaš ani ciri jakh ni dičhe? Dujemujengo! Ikal angleder o kaš andari ciri jakh, pa ka dičhe te ikale i treska andari cire phralesi jakh." 43 O Isus vadži vaćarda: "Golese kaj naj šukar kaš save bijanol bilačho bijandipe, ni bilačho kaš save bijanol šukar bijandipe. 44 Sa e kašta pindžardon pale lengo bijandipe. Golese kaj i smokve ni čiden pe tare kangre thaj ni e drakha ni čiden pe tari kupina. 45 E šukare manuše isi šukar ano ilo, i gija, lestar ikljol šukar. Thaj bilačho manuš andare piro ilo iklalol bilačhipe, golese kaj andaro muj leso ikljol kova sosa si pherdo leso ilo." 46 O Isus vadži vaćarda: "Sose akharen man: 'Gospode! Gospode!', a ni čeren kova so vaćarov tumende? 47 Ka sikavav tumende save si dži jekh save avol ke mande thaj sunol mingre lafura thaj čerol len. 48 Vov si sar manuš save čerda piro čher. Pa hunda rupa thaj čalada temelji ko bar. Thaj kana avile e paja, avili i bari len pe gova čher thaj naštine te peravol le, golese kaj si leso temelji ko bar. 49 Al kova save šunda a ni čerda, si sar

manuš save čerda piro čher ki phuv bizo temelji. Thaj kana avilo o paj, gova čher sigate pelo dži o temelji."

7 Kana vaćarda o Isus sa kava angle manuša, đelo ano foro o Kafarnaum. 2 Gothe jekhe rimskone kapetano sasa jekh sluga save sasa nasvalo dži o meripe thaj kas but manglia. 3 Kana o kapetano šunda e Isusese, bičhalda leste nesave jevrejskone starešinen te molin le te avol te sastarol lese sluga. 4 Kana avile ko Isus, but molisade le vaćarindoj: "Vov zasluzil gova te čere lese, 5 golese kaj mandol amaro narodo thaj čerda amendje sinagoga." 6 Gija, o Isus đelo lencar. Kana ni sesa dur taro čher, bičhalda o kapetano pe amalen te vaćaren lese: "Gospode! Ma čhuv tuče gova pharipe golesa so ka de ane mingro čher, golese kaj me naj sem dostojno te ave tali mingri streja. 7 Golese ni manglijem te avav angle tute kaj naj sem dostojno. Nego vaćar samo jekh lafi thaj sigate ka sastol mingro manglo sluga. 8 Golese kaj i me sem manuš tale nekaso autoritet thaj isi man tale mande vojnikura, pa vaćarav jekhese: 'Dža', thaj vov džal. Vaćarav dujtoneše: 'Av', thaj vov avol. Vaćarav mingre slugase: 'Čer', thaj čerol gova." 9 Kana šunda gova o Isus, čudisajlo thaj irisajlo e manušenđe save đele pale leste thaj vaćarda lende: "Vaćarav tumende, nijekhe Jevreje vadži ni arakhljem ano Izrael save isi gaći pačajipe." 10 Tegani kola manuša so sesa bičhalde, irisajle čhere thaj arakhlje e nsvale sluga saste. 11 Na but pale gova, o Isus đelo ano foro savo akhardola Nain. Đele lesa lese sikade thaj pherdo manuša. 12 Kana avile pašo vudar e foroso, nesave manuša ikalde jekhe terne čhave, savo mulo. Vov sasa jekhoro čhavo jekha dejako, savako rom mulo. Pherdo manuša andaro foro džana lasa te prahon e čhave. 13 Kana dikhla la o Gospod, pelo lese žal lače thaj vaćarda: "Ma rovi!" 14 Tegani avilo paše thaj dolda pe po than kaj sasa pašljardo o mulo čhavo. E manuša save inđarena le ačhile thaj o Isus vaćarda: "Čhaveja! Tuće vaćarav, ušti!" 15 O mulo čhavo bešlo thaj lija te vaćarol, a o Isus dija le lese daće. 16 Savore darajle thaj hvalisade e Devle vaćarindoj: "Baro proroko si maškar amende!" Thaj: "O Dol avilo te pomognil pe manušenđe!" 17 Kava šundilo taro Isus ani sa i Judeja thaj ane sa e pašutne thana. 18 E Jovanese e Krstiteljese sikade vaćarde lese sa kava so o Isus čerda. Tegani akharda o Jovane pe duje sikaden 19 thaj bičhalda len ko Gospod te pučen le: "Tu li san gova save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te adućara avere?" 20 Kana avile gola duj manuša ko Isus, phende lese: "O Jovane o Krstitelj bičhalda amen tute te puča tut: 'Tu li san gova save obećisada o Dol kaj trubul te avol, il te adućara avere?'" 21 Ane gova sato o Isus

sastarda buten taro lengo nasvalipe, tare lengo pharipe thaj tare bilačhe duxura thaj bute koren dija dičhipe. 22 Gija o Isus phenda e Jovanese sikadene: "Džan thaj vaćaren e Jovanese so dikhlijen thaj so šunden: e kore dičhen, e bande phiren, e gubava thodon, e kašuće šunen, e mule ušten taro meripe thaj e čororende vaćarol pe o Lačho Lafi. 23 Blagoslovimo si kova savo mandar ni sablaznil pe!" 24 Kana đele e Jovanese sikade, o Isus lija te vaćarol taro Jovane bute manušende: "So iklijen te dičhen ki pustinja? I trska, savi bandol ki balval? 25 Il so iklijen te dičhen? Manuše ane barvale šeja urade? Na! Kola save phiraven barvale šeja ano šukaripe bešen ane carska palate. 26 Il so iklijen te dičhen? Proroko? Va, me phenav tumende, vov si pobut taro proroko. 27 Golese so, o Jovane si manuš kastar si pisimo ano Sveti lili: 'Akh, me bičhalav mingre glasniko angle tute, save ka pripremil tuče o drom angle tute.' 28 Vaćarav tumende: maškare sa e manuša save sesa bijande tare romnja, ni sasa khoni pobaro taro Jovane. Al i o emcikno ano Carstvo e Devleso pobaro si lestar." 29 Sa e manuša so šunde e Isuse, pa i nesave carincura, pindžarde kaj si e Devleso sikajipe čačukano, golesa so krstisajle e Jovanese krstimas. 30 Al e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon čhudije o plan e Devleso savo sasa lendje thaj ni manglje o Jovane te krstil len. 31 O Isus vaćarda: "Kasa te uporediv e manušen tari kaja kuštik save si akana džuvde? Sar kaste si von slična? 32 Von si sar čavore save bešen ko drom thaj akharen jekh avere vaćarindoj: 'Bašaldam tumende vesela đilja, a tumen ni čhelden! Bašaldam tumende žalosna đilja, a tumen ni rujen!' 33 Golese kaj, avilo o Jovane o Krstitelj savo ni xalja mangro thaj ni pijola mol, a tumen vaćaren: 'O beng ane leste!' 34 Aviljem me, o Čavo e manušeso, savo xav thaj pijav, a tumen vaćaren: 'Dikh, manuš xalano thaj mato, amal e carincurengi thaj e grešnikurengi!' 35 Al, sa gola so prihvatisade gova sikajipe, phende kaj si e Devleso mudrost čačukano!" 36 Jekh farisejo kaso alav sasa Simon dija vika e Isuse te avol te xal mangro ke leste. O Isus delo ano cher e farisejeso thaj čhuta pe pašo astali. 37 Thaj dikh, ane gova foro sasa i džuvli savaće džanglia pe kaj si grešnica. Voj šunda kaj si o Isus pašo astali ano cher e farisejeso, i avili andre thaj anda kučalo miris ko čaro save sasa taro mermerno bar. 38 Voj ačhili palo Isus thaj rojindoj, peli ke pe koča paše lese pingre thaj lija te thovol len pe jasvencar. Tegani koslja len pe balencar, čumidija lese pingre thaj makhlja len e mirisesa. 39 Kana gova dikhlij o farisejo save akharda le, vaćarda ane peste: "Te avol kava manuš proroko, bi džanola ko si kaja džuvli savi dotaknil le. Vov bi džanola kaj si grešnica!" 40 O Isus phenda lese: "Simone! Isi

man khanči te vaćarav tuče." Vov vaćarda: "Učitelju, vaćar!" 41 O Isus vaćarda: "Duj džene sesa dužna jekhe manušese. Jekh sasa dužno panšel srebrenjakura a o dujto pinda. 42 Kana len ni sasa te irin, kova manuš oprostisada soldujende. Vaćar, tare kala duj savo ka mandol le pobut?" 43 O Simon vaćarda lese: "Pa bi phenava kolese kas sasa pobaro dugo." A o Isus vaćarda lese: "Gija si, šukar vaćardan." 44 Tegani irisajlo o Isus premali džuvli thaj vaćarda e Simonese: "Dičhe li kala džuvlja? Kana me aviljem ane ciro cher, ni paj ni andan te thovav me pingre, al voj pe jasvencar thoda len thaj pe balencar koslja len. 45 Ni čumidipe ni dijan man, al voj sar aviljem, ni ačhili te čumidol mingre pingre. 46 Uljesa ni makhljan mingre šoro, al voj mirisesa makhlja mingre pingre. 47 Golese vaćarav tuče: 'Baro manglipe sikada mande, golese so si laće oprostime but bare grehura. Al kase zala oprostime, sikavol zala manglipe.'" 48 A e džuvljače vaćarda: "Oprostime si cire grehura." 49 Tegani ane peste lije te vaćaren kola so sesa lesa pašo astali: "Ko si kava save šaj oprostil e grehura?" 50 Al o Isus vaćarda e džuvljače: "Ćiro pačajipe spasisada tut. Dža ano mir!"

8 Pale gova o Isus delo ane forura thaj ane gava. Sikada thaj vaćarda taro Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso. Lesa đele e dešuduj sikade 2 thaj nesave džuvlja save sesa sastarde tare benga thaj taro nasvalipe: i Marija (savi akhardola Magdalena, kastar iklike efta bilačhe duxura), 3 thaj i Jovana (romni e Huzosi save sasa upravitelji ko Irod) thaj i Suzana thaj avera but džuvlja save pomožisade pumare parencar e Isuse thaj lese sikaden. 4 Kana čidiye pe but manuša tare sa e forura thaj avile pašo Isus, vov vaćarda lendje paramič: 5 "Ikiilo o manuš save čhudola o seme pi phuv. Thaj kana sejisada, nesavo seme pelo po drom. Gothe uštade le e manuša thaj e čirkljia sa xalje le. 6 Nesavo seme pelo pe bara. Barilo thaj šučilo, golese kaj naj sasa paj ani phuv. 7 Thaj nesavo seme pelo pe kangre. O seme barilo e kangrencar thaj e kangre tasade le. 8 Thaj nesavo seme pelo pi šukar phuv. Barilo thaj anda šel droma pobut." Kana vaćarda kava, dija vika: "Kas isi kana te šunol, nek šunol." 9 E Isusese sikade pučlje le: "Vaćar amende so značil kaja paramič?" 10 Vov vaćarda: "O Dol tumende dija te džanen o garajipe tare leso Carstvo, al averende vaćarav ane paramiča, te pherdol okova so ačhol ano Sveti lili: 'Ka dičhen, al ni ka shvatiti; ka šunen, al ni ka haljaren.' 11 Kaja paramič phenol kava: O seme si o Lafi e Devleso. 12 Nesave manuša si sar o drom ke save pelo o seme. Kana šunen o Lafi e Devleso thaj avol o beng, lol o Lafi andaro lengo ilo, te ma pačan thaj te ni aven spasime. 13 Nesave manuša si

sar than kaj isi bara ke save pelo o seme. Gova si manuša save šunen thaj len o Lafi radosno, al si sar luluđa saven naj koreno. Zala vreme pačan, a kana avol o vreme tare iskušenjura, tegani prestanin te pačan. 14 Nesave manuša si sar than maškar e kangre ke save pelo o seme. Gola si kola manuša save šunen o Lačho Lafi, al o pharipe, o barvalipe thaj o guglipe kale svetoso tasavol len thaj ni den šukar bijandipe. 15 A nesave manuša si sar šukar phuv pe save si sejimo o seme. Gola si manuša save šunen o Lafi thaj gova Lafi ićaren ano šukar thaj iskreno ilo, sa dži kaj ni anen šukar bijandipe.” 16 “Khoni ni phabarol i svetiljka te bi učharola la e čaresa il te bi čhuvolta talo than e sojimaso. Čhuvol la ko than e svetiljkako te šaj kola save den andre, dičhen o svetlo. 17 Sa so si garado ka avol pučardo thaj so si čerdo garandoj ka ikljol ko dičhipe. 18 Golese pazin sar šunen. Golese so, kas isi, ka dol pe lese, a kas naj, ka lol pe lestar i kova zala so dol godi kaj isi le.” 19 Avile e Isusesi dej thaj lese phrala thaj naštine tare but manuša te aven dži leste. 20 Thaj khoni vaćarda e Isusese: “Ćiri dej thaj cire phrala ačhen avri thaj manden te dičhen tut.” 21 Al vov vaćarda lende: “Mingri dej thaj mingre phrala si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj ićaren le.” 22 Jekh dive o Isus phenda pe sikadene: “Te nakha ki aver rig e jezerosi.” Dijeano čamco thaj đele. 23 Thaj kana pojdisade, o Isus zasuta. Tegani uštili bari balval, o čamco lija te pherdol paj thaj arakhije pe ano opasnost. 24 E sikade avile pašo Isus thaj lije te den vika: “Gospode! Gospode! Ka tasiva!” Vov uštito thaj zapovedisada e balvaljače thaj e bare pajese te ačhen, thaj von ačhile thaj pale gova khanči ni šundilo. 25 A o Isus pučlja len: “Kaj tumaro pačajipe?” A e sikade darajle thaj čudisajle, pučindoj jekh averese: “Savo si kava so e balvaljenđe thaj e pajese zapovedil te ačhen thaj von šunen le?” 26 Tegani resle paši Gerasinsko phuv savi si ki aver rig tari Galileja. 27 Kana iklilo o Isus taro čamco, avilo paše leste andaro foro jekh manuš ake kaste sesa benga. But vreme sasa nango thaj ni bešlo ano čher, nego bešlo ke limora. 28 Kana dikhija e Isuse, dija vika thaj pelo ke pe koča angle leste. Andare sa o glaso dija vika: “So mande mandar, Isuse, Čhaveja Embare Devleso? Moliv tut, ma muči man!” 29 Golese so o Isus već zapovedisada e bilačhe duxose te ikljol andare kava manuš. Angleder, e manuša phandena le ane sindira thaj aračhena le. Al vov čhinola e sindira thaj o beng inđarola le ani pustinja. 30 O Isus pučlja le: “Sar si ciro alav?” Vov phenda: “Legija,” golese kaj but benga sesa ane leste. 31 Thaj e benga molisade e Isuse te ma bičhalol len ano bezdan. (Abyssos g12) 32 Paše gothar sasa jekh brego kaj sesa pherdo bale save čarona. E benga molisade e Isuse te

mučhol len te džan ane gola bale. Thaj o Isus mukhlja len te džan. 33 Tegani iklile e benga andare kova manuš thaj đele ane bale. Thaj e bale lije te prasten taro brego ano jezero thaj tasile. 34 Kana e manuša save arakhije e balen, dikhija so sasa, našle thaj đele te vaćaren tare gova ano foro thaj ane gava. 35 Tegani e manuša iklile te dičhen so sasa. Kana avile pašo Isus, arakhije e manuše kastar iklile e benga, sar bešol urado paše Isusese pingre thaj si godaver. Thaj von darajle. 36 Kola save gova dikhija, vaćarde averende sar o Isus sastarda e manuše ane kaste sesa e benga. 37 Tegani sa e manuša tari Gerasinsko phuv molisade e Isuse te džal lendar, golese kaj but darajle. O Isus dija ano čamco thaj irisajlo palal ani Galileja. 38 O manuš kastar o Isus ikalda e benden molisada e Isuse te džal lesa, al o Isus bičhalda le pestar vaćarindoj: 39 “Iri tut ane čiro čher thaj vaćar sa so čerda tuće o Dol.” Gija o manuš đelo thaj vaćarda maškar sa o foro so čerda lese o Isus. 40 Kana irisajlo o Isus tari aver rig e jezerosi, e manuša sesa baxtale kana dikhija le, golese kaj savore adućarde le. 41 Thaj dikh, jekh manuš kaso alav sasa Jair, starešina e sinagogako, avilo thaj pelo ke koča anglo Isus thaj molisada le te avol ane leso čher, 42 golese kaj sasa le jekhori čhej tare dešduj berš thaj voj sasa dži o meripe. Kana pojdisada o Isus e Jairesa ane leso čher, cicićije le e manuša. 43 Thaj maškare manuša sasa jekh nasvali džuvli tare rateso thavdipe već dešduj berš. I džuvli sa piro barvalipe so sasa la, dija ke lekara, al niješki naštine te sastarol la. 44 Voj avili od palat e Isusese thaj dolda le taro teluno kotor taro fostano thaj tare jekh drom ačhilo lako ratvalipe. 45 O Isus pučlja: “Ko dolda pe gova pe mande?” Dži jekh lendar phende kaj naj von, vaćarda o Petar [thaj kola save sesa lesa]: “Gospode! But manuša si paše tute thaj cicićen tut [a tu puče: ‘Ko dolda pe gova pe mande?’].” 46 Al o Isus vaćarda: “Khoni dolda pe pe mande, golese kaj osetisadem zor kaj iklili mandar.” 47 Kana dikhija i džuvli kaj našti garadol, avili darandoj, peli ke pe koča angle leste thaj vaćarda angle sa e manuša sose dolda pe pe leste thaj sar tare jekh drom sastili. 48 O Isus vaćarda laće: “Mingri čej! Ćiro pačajipe sastarda tut. Dža ano mir!” 49 Dok o Isus vaćarda e džuvljače, avilo jekh andaro čher e Jaireso, e šorutno e sinagogako, thaj vaćarda lese: “Jaire, muli čiri čej. Ma muči e učitelje.” 50 Kana šunda gova o Isus, vaćarda lese: “Ma dara! Samo pača thaj voj ka uštol.” 51 Kana o Isus avilo ano čher, ni dija khoni te džal andre, sem o Petar, o Jovane thaj o Jakov, e čhejorako dad thaj i dej. 52 Savore ruje thaj tugujisade andaro vođi pale late thaj o Isus vaćarda: “Ma roven. Ni muli, nego sovol.” 53 Al von asaje e Isusese golese kaj džanglje so muli. 54 Vov dolda e

čejjora taro va thaj dija vika vaćarindo: "Čhejorije, ušti!" 55 Tare jekh drom irisajlo lako duxo thaj voj sigate uštili. O Isus naredisada lende te den la te xal. 56 Thaj lako dad thaj lači dej sesa začudime. Al vov zapovedisada lende khanikase te ma vaćaren so sasa.

9 O Isus dija vika e dešduje apostoluren thaj dija len zor thaj vlast pe sa e benga thaj te sastaren taro nasvalipe. 2 Bičhalda len te propovedin taro Carstvo e Devleso thaj te sastaren e nasvalen. 3 Vaćarda lende: "Khanči ma len dromese: ni rovli, ni trasta, ni mangro, ni pare thaj te ma avol tumen po duj gada. 4 Kana džan ane nesavo čher, bešen gothe, dži kaj ni ka džan ane aver than. 5 Te ni manglij tumen ane nesavo foro, iklijen gothar thaj tresin o praho tare tumare pingre sar svedočanstvo protiv lende." 6 E sikade đele thaj phirde taro gav dži ko gav. Propovedisade o Lačho Lafi thaj sastarde e manušen ke sa e thana. 7 Kana o Irod, o vladari e Galilejako, šunda tare sa so sasa, sasa zbunimo golese kaj nesave vaćarde kaj o Jovane o Krstitelj uštilo tare mule. 8 Thaj avera vaćarde kaj ki phuv sikadiło o Ilijia, a nesave vaćarde kaj uštilo tare mule nesavo proroko taro purano vreme. 9 Thaj vaćarda o Irod: "E Jovaneso šoro me čhindem. Savo si akana kava kastar gasave čudura šunav?" Thaj manglia te dičhol e Isuse. 10 Kana irisajlo e apostolura, vaćarde e Isusesa sa so čerde. O Isus tegani iñdarda e sikaden pesa thaj katane đele pašo foro savo akhardol Vitsaida te šaj aven korkore. 11 Al but manuša šunde kaj đelo o Isus, thaj lije te džan pale leste. O Isus primisada len thaj lija te propovedil lende taro Carstvo e Devleso thaj sastarda kolen saven trubuja sastipe. 12 Kana lija o đive te načhol, avile e dešduj apololura pašo Isus thaj vaćarde: "Mukh e manušen. Nek džan ane pašutne gava thaj ane thana kaj šaj te aračhen khanči xamase thaj kaj šaj te soven, golese kaj sam ko than kaj naj khanči." 13 O Isus vaćarda lende: "Den len tumen te xan!" Von vaćarde: "Amen isi samo pandž mangre thaj duj mačhe. Amen li te dža te čina sa kale manušende te xan?" 14 Gothe sesa paše pandž milje murša. Tegani o Isus vaćarda pe sikadene: "Čhuven len te bešen ane kupe po pinda džene." 15 E sikade čerde gija thaj bešljarde len savoren. 16 O Isus lija gola pandž mangre thaj gole duje mačhen, dikhlaano nebo thaj zahvalisada e Devlese. Phaglia e mangre thaj e mačhen thaj dija len ke sikade te den e manušen. 17 Savore xalje thaj čalile. Pale gova čidije dešduj korpe kolestar so ačhilo so xalje e manuša. 18 Jekh đive o Isus molisajlo korkoro thaj lesa sesa lese dešduj sikade. Vov pučlja len: "So vaćaren e manuša, ko sem me?" 19 E sikade vaćarde lese: "Nesave

manuša vaćaren kaj san o Jovane o Krstitelj, a avera kaj san o Ilijia o proroko, a nesave vaćaren kaj san jekh tare purane prorokura savo uštilo tare mule." 20 O Isus pučlja len: "Tu san o Hrist, bičhaldo taro Dol." 21 O Isus zurale naredisada e sikadene te ma vaćaren khanikase kaj si vov o Hrist. 22 Thaj phenda: "Me, o Čhavo e manušeso, trubul te avav but mučimo. E starešine, e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon ka čhuden man. Ka avav mudardo, al me trito đive ka uštav tare mule." 23 Tegani o Isus savorende vaćarda: "Ko mandol te džal pale mande, nek ačhavol korkoro pes thaj nek lol piro krsto svako đive thaj nek džal pale mande. 24 Golese ko mandol piro džuvdipe te aračhol, ka hasarol le, al ko hasarol piro džuvdipe baše mande, ka aračhol le. 25 Savo šukaripe ka avol e manuše ako sa o sveto dobil, al pes hasarol il upropastil pes? 26 Golese, ko ladžal mandar thaj tare mingre lafura, lestar i me, o Čhavo e manušeso, ka ladžav kana ka avav ane mingri slava thaj ani slava mingre Dadesi thaj e svetone anđelurendi. 27 Čače vaćarav tumende, nesave tumendar save sen kate ni ka meren dok ni dičhen o Carstvo e Devleso." 28 Kana nakhle ohto đive pale gova, o Isus lija e Petre, e Jovane thaj e Jakove thaj iklilo ko brego te molil pe e Devlese. 29 Kana molisajlo, leso muj čerdilo averčhande thaj lese šeja čerdile parne thaj sjajna. 30 Thaj dikh, tari jekh drom iklile duj manuša thaj lije te vaćaren e Isusesa. Gova sesa o Mojsije thaj o Ilijia. 31 Sikadile ani slava thaj vaćarde tare leso meripe savo trubuja te avol ano Jerusalim. 32 O Petar thaj kala so sesa lesa, zasute thaj kana džungadile dikhlaie e Isuse ani slava thaj duje manušen sar lesa ačhen. 33 Kana lije o Mojsije thaj o Ilijia te crden pe taro Isus, o Petar phenda e Isusesa: "Gospode! Šukar kaj sam kate. Te čera trin senice: Jekh tuće, jekh e Mojsijase thaj jekh e Ilijase." Ni džanglia so te vaćarol. 34 A dok vov gova vaćarda, avilo o oblako savo učharda len. Thaj von, kana učharda len o oblako, darajle. 35 Thaj šunde glaso andare kova oblako vaćarindo: "Kava si mingro manglo čhavo save me birisadem. Le šunen!" 36 Pale gova so šundilo o glaso, e sikade dikhlaie samo e Isuse korkore. Thaj von khanči ni vaćarde khanikase tare gova so dikhlaie. 37 Theara đive kana o Isus thaj lese sikade ulile taro brego, but manuša avile ko Isus. 38 Thaj dikh, tare but manuša akharda le jekh: "Učitelju! Moliv tut, dikh pe mingro čhavo golese kaj si jekhoro." 39 O bilačho duxo dolog le thaj tari jekh drom lol te dol vika thaj čhudol le ane grčura tare savi ikljol i spuma taro leso muj thaj o duxo ni ačhavol le thaj sa malaksil le. 40 "Molisadem čire sikaden te ikalen e bilačhe duxo, al von naštine." 41 O Isus vaćarda lende: "O, bipačače

thaj rumime potomkura! Vadži kober trubul te avav tumencar thaj te trpiv tumen? An círe čhave akari!" 42 A dok avola o čavoro premal leste, o bilačo duxo perada e čhave ki phuv ane grčura thaj lija te tresil le. A o Isus zapovedisada e bilačhe duxose te ikljol lestar, sastarda e čhave thaj dija le lese dades. 43 Savore divisajle so dikhlije e Devleso baro zuralipe. Savore divisajle sa kolese so o Isus čerola. Tegani o Isus vaćarda pe sikadende: 44 "Šukar šunen kala lafura: Me, o Čavo e manušeso, trubul te avav dindo ane vasta e manušende." 45 Al e sikade ni haljarde kala lafura, golese kaj sasa lendar garado te našti haljaren. Thaj darajle te pučen le kale lafese. 46 E sikade lije te vaćaren maškar pumende ko si lendar embaro. 47 Al o Isus džanglia so si ane lende ile. Lija e čavore čhuta le paše peste, 48 thaj vaćarda lende: "Savo primil kale čavore ane mingro alav, man primil. Thaj ko man primil, primil e Devle savo bičhalda man. Golese kaj, ko si maškare tumende emcikno, vov si embaro." 49 Tegani vaćarda o Jovane e Isusese: "Gospode! Dikhlijam jekhe sar círe alavesa tradol e benden. Amen vaćardam lese te ma čerol gova, golese kaj ni džal amencar pale tute." 50 Al o Isus vaćarda lese: "Mučhen le, golese kaj ko naj protiv tumende, tumencar si." 51 Kana sesa paše e divesa te avol o Isus vazdimo ko nebo, zurale odlučisada te džal ano Jerusalim. 52 Thaj bičhalda glasnukuren angle peste thaj von đele thaj dije ano gav ani Samarija te lačharen lese kaj te sovol. 53 Al e manuša ni mangije le gothe, golese kaj džanglie kaj mandol te džal ano Jerusalim. 54 Kana dikhlije gova lese sikade o Jakov thaj o Jovane, pučlje e Isuse: "Gospode! Mandje li te phena te uljoi i jag taro nebo thaj te phabarol len [sar so gova čerda o Ilijaj?]" 55 Al o Isus irisajlo thaj dija vika pe lende. [Phenda: "Ni džanen tare savo duxo sen. 56 Golese kaj me, o Čavo e manušeso, ni aviljem te uništiv e manušengo džuvdipe, nego te spasiv."] Thaj đele ane aver gav. 57 Sar đele dromesa, nesavo manuš vaćarda e Isuse: "Me ka džav tusa kaj tu dža." 58 Al o Isus phenda lese: "E lisicen isi jazbina thaj e čiriklijen isi gnezdura, al me, o Čavo e manušeso, naj man kaj mingro šoro te pašljarov." 59 A o Isus avere manušese vaćarda: "Phir pale mande." A kova manuš phenda: "Gospode! Mukh man angleder te džav te prahov mingre dade." 60 Al o Isus vaćarda lese: "Ačhav e mule, nek prahon pe mulen. Al tu dža thaj propovedi taro Carstvo e Devleso." 61 A aver manuš vaćarda: "Gospode! Me ka džav pale tute, al mukh man te džav te oprostiv man mingre čherutnencar." 62 A o Isus phenda lese: "Kova savo čhuvol piro va ko plugo te oril a dičhol palal, naj pogodno pašo Carstvo e Devleso."

10 Pale gova odredisada o Gospod avere eftavardeš thaj duje sikaden thaj bičhalda len po duj te džan angle leste ane sa e forura thaj ane thana kaj mangija te džal. 2 O Isus vaćarda lende: "O čídipe si baro a e bućarne si zala. Golese, molin e gospodare taro čídipe te bičhalol e bućarnen ke piro čídipe. 3 Džan! Akh, bičhalav tumen sar terne bakren maškare ruva. 4 Ma iñđaren kese parencar, ni traste, ni sandale. Thaj dok phiren ma ačhen te vaćaren ko drom khanikasa te ma hasaren tumaro vreme. 5 Kana ka den ane nesavo čher, angleder vaćaren: 'Mir kale čherestе.' 6 Te gothe bešlo o manuš savo mandol o mir, tumaro mir ka avol pe lende. Te ni mangija o mir, tumaro mir ka iril pe tumende. 7 Kana ka džan ane nesavo čher, ma džan tare gova čher ke aver. Ačhen ke gova čher thaj xan thaj pijen so isi len, golese kaj o bućarno dostojo si pe plataće. 8 Kana ka den ane nesavo foro thaj gothe ka primin tumen, xan so anen angle tumende. 9 Sastaren e nasvalen save si gothe, thaj vaćaren lende: 'O Carstvo e Devleso avilo paše tumende.' 10 Al kana ka džan ano nesavo foro thaj ni ka primin tumen gothe, ikljen ke lengo drom thaj vaćaren: 11 'Thaj o praho tare tumaro foro savo si pe amare pingre, amen kosa, sar svedočanstvo protiv lende. Al te džanen kaj paše avilo tumende o Carstvo e Devleso.' 12 Vaćarav tumende kaj e manušendje tari Sodoma ka avol poloče ko đive e Sudoso, nego e manušendje tare kava foro!" 13 "Pharo tumende, manušalen taro Horazin! Pharo tumende, manušalen tari Vitsaida! Golese kaj, te bi čerdona ano foro Tir thaj ano foro Sidon e čudura save čerdile tumende, dumutane bi pokajina pe thaj bi bešena urade ano dorikalо čaršafi thaj ano praho. 14 Al e manušendje taro Tir thaj e manušendje taro Sidon ka avol poloče ko sudo, nego so ka avol tumende. 15 A tumen manušalen taro Kafarnaum! Dži o nebo li ka ušten? Dži o than kaj si e mule ka peren!" (Hadēs g86) 16 Tegani vaćarda o Isus pe sikadende: "Ko tumen šunol, man šunol. Ko tumen čhudol, man čhudol. Ko čhudol man, čhudol e Devle savo bičhalda man." 17 Kana irisajle kola eftavardeš thaj duj sikade, radosno vaćarde e Isusese: "Gospode, e benga pokorisajle amendje ke čiro alav." 18 Vov phenda lende: "Me dikhlijem e Satana sar pelo taro nebo sar munja. 19 Akh, dijem tumen zor te ačhen pe sapa thaj pe škorpije thaj pe sa o vlast e dušmaneso. Khanči ni ka avol tumende. 20 Al tumen ma aven radosna paše gova so e duxura pokorin pe tumende, nego aven radosna golese so si tumare alava pisime ko lil e Devleso ano nebo." 21 Ane gova sato o Isus pherdilo radost ano Svetu Duxo thaj phenda: "Hvaliv tut, Dade, Gospode e neboso thaj e phuvako, so garadan gova tare džangle thaj tare razumna a sikadan

gova kolendē save si sar čavore. Va, Dade, golese kaj si gova čiri volja.” 22 Thaj vaćarda o Isus kolendē so sesa gothe: “Sa mande dija mingro Dad thaj khoni ni džanol ko si o Čavo, sem o Dad, thaj khoni ni džanol ko si o Dad, sem o Čavo thaj kola kase o Čavo mandol te sikavol le.” 23 Pale gova irisajlo pe sikadēne thaj samo lende vaćarda: “Blagoslovime si e jakha save dičhen kova so tumen dičhen. 24 Golese kaj, vaćarav tumendē kaj but prorokura thaj carura manglje te dičhen kova so tumen dičhen, al ni dikhļje, thaj manglje te šunen kova so tumen šunen, al ni šunde.” 25 Tegani uštio jekh tare učitelja tare Mojsijaso zakon te iskušil e Isuse thaj pučija le: “Učitelju! So trubul te čerav te dobiv o džuvdipe bizo meripe?” (aiōnios g166) 26 O Isus phenda lese: “So si pisimo ane Mojsijaso zakon? Sar tu gova haljare?” 27 Vov phenda e Isusese: “Mang e Gospod čire Devle sa čire ilesa, sa čire dušasa, sa čire zorasa thaj sa čire godasa,” thaj: “Mang čire pašutne sar korkore tut.” 28 O Isus vaćarda lese: “Šukar vaćardan. Čer gova thaj ka živi!” 29 Al kova učitelji e zakoneso manglja te opravdil pe, pa pučija e Isuse: “Ko si mingro pašutno?” 30 Pe gova o Isus lija te vaćarol kava: “Jekh manuš đelo taro Jerusalim ano Jerihon thaj dolde le e čora. Von uljarde lese šeja, marde le, ačhade le opaš mule pašo drom thaj đele pese. 31 Slučajno gole dromesa nakhlo nesavo svešteniko. Kana dikhļja le, crdija pe lestar ki aver rig thaj nakhlo. 32 Gija i nesavo levito: kana avilo ke gova than thaj dikhļja le thaj nakhlo ki aver rig. 33 Tegani paše leste avilo i nesavo Samarijanco savo đelo gole dromesa. Thaj kana dikhļja le, pa pelo lese žal. 34 Avilo, kosjia e manušese rane uljesa thaj moljasa thaj paćarda len. Pale gova čhuta le ke piro her thaj inđarda le ani mehana thaj dikhļja pe leste. 35 Theara đive o Samarijanco ikalda duj srebrenjakura, dija ko manuš kasi sasa i mehana thaj phenda lese: ‘Dikh pe leste. Te trošisadan pobut, me ka počinav kana ka irima.’” 36 Tegani o Isus pučija: “So misli akana? Ko tare kala trin džene sikadilo sar pašutno kole manušese save dolde e čora?” 37 A o učitelji e zakoneso phenda lese: “Kova savo sikada milosrde.” Tegani o Isus vaćarda lese: “Dža thaj i tu čer gija.” 38 Kana o Isus thaj lese sikade đele premalo Jerusalim, avile ane jekh gav. Gothe živisada jekh džuvli savi akhardola Marta, thaj voj primisada len ane piro čher. 39 La sasa phen savi akhardola Marija. Voj bešli paše pingre e Isusese thaj šunda leso sikajipe. 40 Al i Marta dikhļja pobut ani bući thaj sar emlačhe te služil e Isuse. Avili pašo Isus thaj pučija le: “Gospode! Šukar li si kava so mingri phen ačhada man korkora te služiv tut? Vaćar lače te pomožil man.” 41 O Gospod phenda laće: “Marto, Marto! Sikiri tut thaj trudi tut paše but buća. 42 A samo jekh

trubul. I Marija čiri phen birisada kova so si pošukar, thaj gova ni ka lol pe latar.”

11 Jekh đive o Isus molisajlo ane jekh than. Kana ačhilo e molitvase, jekh tare lese sikade vaćarda lese: “Gospode, sikav amen te moli amen, sar so o Jovane o Krstitelj sikada pe sikaden.” 2 O Isus vaćarda lende: “Kana molin tumen, vaćaren: ‘Dade [amareja ko nebo], te svetil pe čiro alav! Te avol čiro carstvo. [Te avol čiro manglipe ki phuv sar ko nebo.]’ 3 Xamase so trubul amen de amen svako đive. 4 Oprosti amare grehura, sar so i amen oprosti kolendē so čeren grehura premal amende! [Thaj ikal amen taro bilăchipe].” 5 Pale gova o Isus vaćarda: “Den godi sar bi avola kana bi khoni tumendar džala ke piro amal ki opaš i rat te rodol mangro lestar vaćarindoj: ‘Amala, de man trin mangre, pa ka irivlen tuće. 6 Golese kaj avilo ke mande taro drom mingro amal thaj naj so te čhuvav angle leste.’ 7 A vov andral te phenol: ‘Ačhav man ko miro! Mingro vudar si phanglo thaj mingre čhaye si mancar ano than e pašljimaso thaj našti uštav te dav tut!’ 8 Vaćarav tumendē: te ni uštio golese kaj si leso amal, ka uštol te dol le golese so si uporno thaj ka dol le kobor trubul le. 9 Golese vaćarav tumendē: Manden thaj ka dol pe tumendē! Roden thaj ka aračhen! Maren thaj ka putavol tumendē! 10 Golese kaj dži jekh savo mandol, dol pe lese; thaj kova savo rodol, aračhol; thaj savo marol, putardol lese. 11 Savo dad tumendar, kana bi o čhavo rodola [mangro, vov bi dola le bar? Il bi rodola] mačhe, vov bi dola le sape? 12 Il te manglja angro, te dol le škorpija? 13 Kana tumen, bišukar manuša, džanen šukar buća te den tumare čhaven, kobor pobut tumaro Dad taro nebo ka dol Svetu Duxo kolendē save molin le?” 14 Jekh drom o Isus tradija e bendē taro manuš savo naštine te vaćarol. Kana ikilo o beng, kova manuš lija te vaćarol thaj e manuša sesa zadivime. 15 Al nesave lendar vaćarde: “Vov tradol e benden e Veelzevulese zorasa, savo si o šorutno e bendđengo.” 16 A avera iskušisade e Isuse gija so rođije znako te dičhen dal si bičhaldo taro Dol. 17 Al o Isus džanglja so den godi thaj phenda lende: “Dži jekh carstvo savo si ulado, ka properol thaj čher ane savo naj sloga, ka properol. 18 Gija, te avol o Satana ulado ane peste, sar šaj te ačhol leso carstvo? Me phenav kava golese so vaćaren kaj me tradav e benden e Veelzevulese zorasa. 19 Al te me e Veelzevulese zorasa tradav e benden, save zorasa traden len tumare sikade? Golese von korkore ka dokažin tumendē kaj sen bande. 20 Al te me e Devlese zorasa tradav e benden, onda avilo tumende o Carstvo e Devleso.” 21 O Isus vaćarda: “Kana o zuralo manuš savo naoružil pe, aračhol piro čher, leso

barvalipe si šukar arakhado. 22 Al kana avol pozuralo lestar thaj pobedil le, ka lol sa lesu oružje ane savo pačaja thaj ka ulavol pirencar gova so lija tare kova manuš. 23 Ko naj mancar, protiv mande si thaj ko mancar ni čidol, vov onda čhorol.” 24 “Kana o bilačo duxo ikljol andaro manuš, džal ke Šuće phuva te rodol than kaj šaj odmoril pe. Kana ni aračhol gasavo than, vaćarol: ‘Ka irima ano čher kotar ikliljem.’ 25 Kana ka iril pe, aračhol gova čher šuludo thaj lačhardo andral. 26 Tegani džal thaj aračhol efta avere duxuren, pobilačhe pestar, thaj katane even andre thaj bešen gothe. Thaj ko kraj avol e manušese pobilačhe nego angleder.” 27 Kana gova vaćarda o Isus, jekh džuvli tare manuša dija vika zurale vaćarindoj: “Blagoslovimi i džuvli savi inđarda tut ane piro vođi thaj dija tut čući!” 28 Al o Isus phenda: “Vadži po blagoslovime si kola save šunen o Lafi e Devleso thaj čeren le.” 29 Sar e manuša lije pobut te čiden pe, o Isus lija te vaćarol lende: “Kaja generacija si bilačhi. Rodol znako thaj ni ka dol pe aver znako samo o znako savo sasa e prorokose e Jonase. 30 Golese kaj, sar so o Jona sasa znako e manušende save živisade ano foro Niniva, gija i me, o Čhave e manušeso, ka avav znako e manušende tari kaja generacija. 31 Ko dive taro baro sudo e Devleso i carica so angleder vladisada e južnone phuvasa, ka uštol thaj ka osudil e manušen tari kaja generacija, golese kaj avili tare empalune phuva te šunol e Solomoneso mudrost. Al akh, kate si khoni pobaro taro Solomon, a tumen ni manden te šunen le. 32 Ko dive taro baro sudo e Devleso e manuša so bešle ano purano foro Niniva, ka ušten i ka osudin e manušen tari kaja generacija, golese kaj kajisajle kana o Jona propovedisada lende. Al akh, kate si khoni pobaro taro Jona, a tumen ni pokajisaljen!” 33 “Khoni ni phabarol i svetiljka pa te čhuvol la talo garado than il talo čaro, nego čhuvol la ko than e svetiljkako te šaj dičhen o svetlost kola so den ano čher. 34 Čiri jakh si sar svetiljka e telose. Ako gija čiri jakh si sasti, sa čiro telo ka avol osvetlimo. Ako si čiri jakh bilačhi, čiro telo ka avol ani tama. 35 Golese vodi redo gova svetlost ma te avol ane tute i tama. 36 Golese, te si sa čiro telo osvetlimo thaj naj nisavo kotor ani tama, tegani sa čiro džuvdipe ka avol osvetlimo sar kana i svetiljka osvetil tut pe svetlosa.” 37 Kana o Isus vadži vaćarola, jekh tare fariseja akharda le te xal mangro ke leste. O Isus đelo ke leste thaj bešlo ko astali. 38 Al o farisejo čudisajlo kana dikhla so o Isus angleder ni thoda pe vasta anglo xape. 39 Tegani lese o Gospod o Isus vaćarda: “Čače, tumen e fariseja thoven od avral o tahtaj thaj o čaro, al andral tumen sen pherde pohlepa thaj bilačipe. 40 Bigođaće! Naj li o Dol kova savo čerda e manuše od andral thaj od avral? 41

Nego, den so si andral sar milostinja thaj sa ka avol tumende thodo. 42 Pharo tumende e farisejende so den dešto kotor tari nana, tari ruta thaj taro sa o povrće, al ni marin te čeren averende kova so si pravedno thaj te manden e Devle. Trubul te den dešto kotor, al ni trubun te ačhaven e považna buća. 43 Pharo tumende e farisejende! Golese so volin te bešen ke anglune thana ane sinagoge thaj kana dičhen tumen e manuša, pherde poštujipe premal tumende, te pozdravin tumen ke trgura. 44 Pharo tumende [učiteljuralen tare Mojsijaso zakon thaj farisejonalen, dujemujende!] Tumen sen sar e neprimetna limora pe save e manuša uštaven a ni džanen kaj uštaven len.” 45 Tegani phenda e Isusesu nesavo učitelji tare Mojsijaso zakon: “Učitelju, kana kava phene, ladžare i amen!” 46 O Isus phenda lese: “Pharo i tumende, učiteljuralen tare Mojsijaso zakon! Golese so čhoven pe manuša pharipe savo si but pharo inđarimase, a ni tumare najesa ni manden te crden te pomožin nekase. 47 Pharo tumende! Golese so čeren limora e prorokurende, saven tumare paradada mudarde. 48 Golese sikaven kaj odobrin gova so čerde tumare paradada: von mudarde len, a tumen vazden lende limora. 49 Golese o Dol ane lesu mudrost vaćarda tumendar: ‘Ka bičhalav lende prorokuren thaj apostoluren. Nesaven lendar ka mudaren, a e duitonen ka progonin.’ 50 Golese, e manuša tari kaja generacija ka aven kaznime za ko rat save thavdija tare sa e prorokura taro čerdipe e svetoso, 51 taro Aveljeso rat dži e Zaharijaso rat, save sasa mudardo maškarlo žrtveniko thaj o sveto than e Hrameso. Va, phenav tumende, ka rodol pe tari tumari generacija. 52 Pharo tumende učiteljuralen tare Mojsijaso zakon! Golese so garaden o ključo taro džanglipe. Korkore ni den andre, a tumen ni mukhljen kolen save manglje te den andre.” 53 Kana o Isus iklilo gothar, e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e fariseja lije ani bari holi te protivin pe thaj te pučen le tare but buća. 54 Dikhlaće te dolen le ani zamka lese lafurencar.

12 Kana čidije pe but milja manuša gaći kaj lije te uštaven jekh avere, o Isus angleder lija te vaćarol pe sikadende: “Aračhen tumen taro kvasaco e farisejengo, so si dujemujengo. 2 Golese kaj naj garado khanči so ni ka pučardol, thaj naj učhardo khanči so ni ka šundol angle savorende. 3 Golese so si vaćardo ano mrako, ka šundol ko svetlo. Thaj sa so vaćarden čorale ko kan ane phangle sobe, tare krovura ka šundol!” 4 “Al vaćarav tumende, amalalen, ma daran tare kola so šaj mudaren o telo, golestari khanči aver našti čeren tumende! 5 Ka vaćarav tumende kastar te daran. Daran taro Dol save šaj mudarol thaj isi le zor te

čhudol ani jag savi ni ačhol. Va, phenav tumende, lestar daran! (Geenna g1067) 6 Ni li bićindon pandž čiriklja paše duj pare? Thaj ni jekha ni zabistrol o Dol. 7 A tumende i tumare bala ko šoro si dinde. Golese ma daran! Tumen sen povredna tare pherdo čiriklja." 8 "Gija vaćarav tumende: Dži jekh ko anglo manuša priznajil kaj pripadil mande, le i me, o Čavo e manušeso, ka priznajiv angle anđelura. 9 Al ko man čhudol angle manuša, lestar i me ka odrekniv man angle Devlese anđelura. 10 Dži jekh ko vaćarol nesavo lafi protiv mande, protiv o Čavo e manušeso, lese ka avol oprostimo. Al kova ko vaćarol bilačhe taro Svetu Duxo, lese ni ka avol oprostimo. 11 Kana ka anen tumen anglo sudo ke sinagoge thaj angle šorutne thaj anglo vlast, ma daran sar ka brainin tumen thaj so ka vaćaren. 12 Golese kaj o Svetu Duxo ka sikavol tumen ane gova sato so trubul te vaćaren." 13 Tegani vaćarda khoni tare manuša e Isusese: "Učitelju, vaćar mingre phralesa te ulavol mancar kova so ačhada amende amaro dad." 14 O Isus phenda lese: "Manušeja, ko man čhuta te avav sudija il delioc pe tumende?" 15 Thaj vaćarda savorenđe o Isus: "Dičhen thaj aračhen tumen tari pohlepa! I sa gaći barvalipe te avol manuše, leso džuvdipe ni avol golestari so isi le." 16 Pale gova o Isus vaćarda lende kava paramič: "Nesave barvale manušesi phuv bijanda but bijandipe. 17 Dija godi ane peste vaćarindo: 'So ka čerav? Naj ane soste te čidav e milajeso čidipe.' 18 Thaj vaćarda: 'Kava ka čerav! Ka peravav mingre thana taro dív thaj ka čerav len pobare thaj gothe ka čidav mingro dív thaj sa so isi man. 19 Tegani ka vaćarav korkoro mande: Isi tut baro barvalipe bute beršende. Ka odmori tut, ka xa, ka pije thaj ka veseli tut!' 20 Al o Dol lese vaćarda: 'Bigodaleja! Vadži kaja rat ka lol pe čiri duša tutar. Thaj kase ka ačhol sa gova so steknisadan?' 21 Gija si kolesa savo čidol pese barvalipe ki phuv, a ni čidol barvalipe savo si šukar ane Devlese jakha." 22 Tegani o Isus pe sikadende phenda: "Golese vaćarav tumende: Ma daran za ko tumaro džuvdipe dal ka avol tumen so te xan, ni tumare telose so ka uraven! 23 Golese kaj si o džuvdipe pobut taro xape thaj tumaro telo pobut taro urajipe. 24 Dičhen e gavranuren! Sar ni sejin, ni čiden, naj len ni podrumo ni kaj čhoven o dív, thaj o Dol parvarol len. A kober sen tumen povredna tare čiriklja? 25 Šaj li khoni tumendar golesa so brinil pe te baravol piro džuvdipe paše jekh dive? 26 Kana naštii ni gova zala te čeren, sose brinin tumen za ko sa aver? 27 Dičhen e luluđa ki livada sar baron! Ni čeren bući, ni suven pese šeja, a me vaćarav tumende kaj ni o caro o Solomon ane pe barvale šeja ni sasa urado sar jekh lendar. 28 Te o Dol e čara gija uravol ko polje, savi si adive thaj theara čhudol pe ani jag, dal ni ka brinil pe tumende

vadži pobut? Sose gaći zala pačan? 29 Golese, ma brinin tumen isi li tumen so te xan il so te pijen. Ma daran! 30 Gija čeren ke kava sveto e manuša save ni džanen e Devlese. Tumaro Dad ano nebo džanol kaj sa gova trubul tumende. 31 Nego roden o Carstvo e Devleso thaj aver ka dodol pe tumende. 32 Ma daran, mingre cikne bakre! Tumaro Dad manglia te dol tumen te aven ano Carstvo. 33 Bićinen so isi tumen thaj den e čororenđe! Čeren tumende traste za ke pare save ni phuravon thaj barvalipe ko nebo savo ni ka ciknjol. Khoni naštii te avol odori te čorol tumaro barvalipe thaj ni jekh moljco ni ka xal le. 34 Golese, kaj si tumaro barvalipe, gothe ka avol i tumaro ilo." 35 O Isus vaćarda lende: "Aven spremna thaj urade za ki bući thaj tumare svetiljke te aven phabarde, 36 sar manuša save adućaren pe gospodare savo iril pe taro abav, te aven spremna te putren lese kana resol thaj marol ko vudar. 37 E sluge save si spremna thaj adućaren pe gospodare te iril pe, ka aven blagoslovime. Čače vaćarav tumende, o gospodari korkoro ka uravol pe sar sluga thaj ka phenol lende te bešen thaj ka avol te služil len thaj ka dol len te xan. 38 O gospodari šaj ka avol ki opaš i rat il anglo uštipe taro sojipe. Blagoslovime si e sluge save adućaren. 39 A kava džanen: kana bi džanola o čherutno ke savo sato ka avol o čor, ne bi dola te avol leso čher phago. 40 Thaj tumen aven spremna, golese so me, o Čavo e manušeso, ka avav kana ni ka den godi ane savo sato." 41 A o Petar pučlja e Isuse: "Gospode! Vaćare li amende e sikadenđe kaja paramič, il savorenđe?" 42 A o Isus vaćarda lese: "Savo si devlikano thaj džanglo sluga kas o gospodari kana avol, aračhol le sar čerol gjitate! 44 Čače vaćarav tumende, o gospodari pe sa piro barvalipe ka čhuvol e sluga. 45 Ako vaćarol o sluga ane po ilo: 'O gospodari ni ka avol sigate' thaj lol te marol avere slugen thaj e sluškinjen thaj xal em pijol thaj matol. 46 O gospodari ka avol ano dive kana vov ni adućarol thaj ano sato kana ni dol godi, ka čhinol e sluga ke kotora thaj ka čhuvol le maškar kola save ni pačan ano Dol. 47 A kova sluga savo džanglia so leso gospodari mandol thaj naj spremno thaj ni čerda pale leso manglipe ka avol but mardo. 48 A okova sluga savo ni džanglia e gospodaresi volja, a čerda khanči sose ka avol mardo, ka marolpe zala. Kase dija pe but, but ka rodol pe lestar. Kase poverimo but, po but ka rodol pe lestar." 49 Thaj o Isus vaćarda: "Me aviljem te čhudav i jag e sudosi ki phuv. O, sar bi mangava te avol već phabardi! 50 Al me trubul te krstima mučimasa thaj but mande pharo sa dok ni čerdol gova! 51 Dal den godi kaj me aviljem te anav mir ki phuv?

Na, me aviljem te anav ulaipe maškare manuša. 52 Golese od akana ka aven ulade e pandž čerutne: trin manuša ka aven ke mingri rig, a duj ka aven protiv gola trin. 53 Ka uštol o dad protiv o čhavo thaj o čhavo protiv o dad, i dej protiv i čhej thaj i čhej protiv i dej, i sasuj protiv i bori thaj i bori protiv piri sasuj.” 54 Thaj o Isus vaćarda e manušende: “Kana dičhen kaj e kale oblakura čiden pe nakaro zapad tumen phenen: ‘Ka dolpešte bršnd’, thaj gija avol. 55 Kana dičhen taro jug phurdol, vaćaren: ‘Ka avol tatipe’ thaj gija avol. 56 Dujemujende! O muj e phuvako thaj neboso pindžaren, a sar ni pindžaren kala znakura so čerdon akana? 57 Tumen korkore trubul te džanen so si šukar! 58 Te khoni tužil tumen zborg o dugo savo ni irisaden thaj inđarol tumen ko sudo, odrumal miri tut lesa, te ma vucil tut ko sudo, golese so o sudija šaj osudil tut thaj te dol tut ke piro manuš te phandol tut ano phanglipe. 59 A ako phandol tut vaćarav tuće: Ni ka iklje gothar dok ni poćine dži i paluni parava.”

13 Ane gova vreme odori sesa nesave save phende e

Isusese tare Galilejcura savengo rat o Pilat mešisada lende žrtvencar. 2 O Isus phenda lende: “Tumen li den godi kaj gola Galilejcura so sesa mudarde si po grešna tare avera Galilejcura? 3 Na! Phenav tumende, al ako ni irin tumen tare grehura, sa tumen gija ka meren. 4 Ii, so si kole dešohotecar pe kaste pelo o toranj ano Siloam thaj mudarda len? Tumen li den godi kaj von sesa po grešna tare sa avera manuša so bešen ano Jerusalim? 5 Na! Phenav tumende, al ako ni irin tumen tare grehura, sa tumen gija ka meren.” 6 O Isus vaćarda lende kaja paramič: “Jekhe manuše sasa smokva sadime ano vinograd. Kana avilo te dičhol dal anda bijandipe, ni arakhlijia pe late khanči. 7 Tegani vaćarda e manuše savo čerda bući ko vinograd: ‘Akh, trito berš sar avav te rodav bijandipe pi kaja smokva, al ni arakhav khanči. Čhin la! Sose te šućarol i phuv?’ 8 Kova manuš lese phenda: ‘Gospodarona! Ačhav la vadži kava berš te hunav paše late thaj te čhudav lače gunoj. 9 Šaj ka bijanol aver berš, te na, ka čhine la.’” 10 Kana o Isus sikavola ani jekh sinagoga ko savato 11 sasa gothe jekh džuvli savi sasa bandardi dumesa taro bilačho duxo thaj sasa nasvali dešohoto berš thaj naštine te ispravil pe. 12 Kana o Isus dikhla la, dija la vika thaj phenda lače: “Džuvlje! Oslobođimi san tare čiro nasvalipe!” 13 Čhuta pe late pe vasta, thaj voj sigate ispravisajli thaj hvalisada e Devle. 14 Tegani o starešina tari sinagoga but holajlo sose o Isus sastarda ko savato thaj vaćarda e manušende: “Isi šov džive ano kurko ke save šaj čerol pe bući! Aven ke gola džive te sastardon, a na ko savato!” 15 O Gospod o Isus tegani

phenda lese: “Dujemujende! Tumen li ni putren tumare guruve il e here tari jasla thaj ni inđaren le te pijol paj? 16 A kala čeja tare Avraamesi kuščik sava o Satana phanglja akh dešohto berš, sose te ma avol oslobođimi ko savato?” 17 Kana kava šunde, ladžajle savore save sesa protiv leste, al sa avera manuša sesa baxtale baše sa e šukar buća so o Isus čerda. 18 Tegani o Isus vaćarda: “Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? 19 Vov si sar seme e gorušicako, savo lol o manuš thaj čhudol le aне piro vrt. Vov barol thaj čerdol baro kaš thaj e čiriklja aven thaj čeren pese gnezdura ane lese raja.” 20 Thaj palem o Isus vaćarda: “Savo si o Carstvo e Devleso? Thaj sosa te uporediv le? 21 Vov si sar kvasaco savo i džuvli dospil ani bari vangla aresa, sa dži kaj ni šukljol.” 22 Dok o Isus phirda pe dromesa ano Jerusalim, nakhlo maškare forura thaj maškare gava thaj sikavola e manušen. 23 Khoni pučlja le: “Gospode, dal samo zala ka aven spasime?” O Isus phenda lende: 24 “Trudin tumen te den ko tesno vudar e neboso, golese kaj but džene, vaćarav tumende, ka manden te den, al ni ka šaj. 25 Kana o čherutno uštol thaj phandol e vudara tare piro čher, ka avol tumende but kasno. Tegani ka ačhen avral, ka čalaven ko vudar thaj ka den vika: ‘Gospode! Putar amende e vudara!’ Al vov ka vaćarol tumende: ‘Ni pindžarav tumen katar sen.’ 26 Tegani ka vaćaren: ‘Amen xaljam thaj piljam tusa thaj pe amare droma sikadan!’ 27 Al vov ka phenol: ‘Vaćarav tumende: Ni pindžarav tumen katar sen. Crden tumen mandar save bilačhipe čeren!’ 28 Gothe ka roven thaj ka škripin dandencar, kana ka dičhen e Avraame, e Isaako thaj e Jakove thaj sa e prorokurenano Carstvo e Devleso, a tumen ka aven ikalde avri. 29 But džene ka aven taro istok thaj taro zapad, taro sever thaj taro jug thaj ka bešen paš astali ano Carstvo e Devleso. 30 Thaj dikh, kola so si akana anglatodori ka aven empalal, a kola save si empalal odori ka aven emanglal.” 31 Ane gova džive avile nesave fariseja te phenen e Isusese: “Iklji thaj dža akatar, golese so o caro o Irod mandol te mudarol tut!” 32 O Isus phenda lende: “Džan thaj vaćaren gole lisicače: ‘Akh, ikalav e benden thaj sastarav ađive thaj theara, a trito džive ka završiv.’ 33 Al ađive, theara thaj prektheara trubul te džav mingre dromesa, golese kaj o proroko našti mudardol avral taro Jerusalim. 34 Jerusalime, Jerusalime, tu savo mudare e prorokuren thaj čhude bara pe kola saven bičhalda o Dol tuće! Kobor droma manglijem te cídav čire čhavoren sar i khanji pe pujoren tale pe phaka, al ni manglijen! 35 Akh, tumaro čher ka avol pusto. A me vaćarav tumende: Ni ka dičhen man sa dok ni vaćaren: ‘Blagoslovimo si kova savo avol ano alav e Gospodeso.’”

14 Ke jekh savato o Isus ġeħlo ko jekh šorutno e farisejengo

te xal mangro ke leste thaj savore so sesa gothe dikhlje ane leste so ka ċerol. 2 Thaj dikh, avilo nesavo manuš anglo Isus kase vasta thaj e pingre sesa pherde pajesa. 3 Thaj o Isus pučlja e učiteljuren tare Mojsijaso zakon thaj e farisejen: "Premale Mojsijaso zakon, šaj li te sastara ko savato il naštī?" 4 Al von khanči ni vaċarđe. Tegani o Isus dolda e nasvale manuše, sastarda le thaj phenda lese kaj šaj te dżal. 5 Pale gova lende: "So den godi? Te perol ċiro ħavu il ċiro guruv ano bunari, ni li ka ikale le sigate ano savatno dive?" 6 A len ni sasa len so te phenen ke lese lafura. 7 Kana o Isus dikhlja sar e manuša save avile te xan, roden pese šukar thana kaj te bešen anglal, vaċarđa lende kaja paramič: 8 "Kana akharen tumen ko abav, ma bešen ke lačhe anglune thana. So ako si akħardo pobaro manuš tutar? 9 Tegani kova manuš so akħarda tut ka avol thaj ka vaċarol tuče: 'De gova than kalese.' Tegani ka ladžare tut thaj ka crde tut te beše ko empaluno than savo ačhilo. 10 Nego, kana khoni akħarol tut ko abav, dža thaj beš ko empaluno than. Tegani ka avol kova so akħarda tut, thaj ka vaċarol tuče: 'Amala! Arakhlijam tuče pošukar than.' Tegani ka aven tusa ko baripe kola save bešen tusa ko astali. 11 Golese so, ko pes vazdol, ka avol ponizimo, thaj ko pes ponizil, ka avol vazdimo." 12 Pale gova o Isus vaċarđa kolese so akħarda le: "Kana de xamase il veċċera, ma akħar ċire amalen ni ċire phralen, ni ċire familija, ni ċire barvale pašutnen, golese so i von tut ka akharen ko xape thaj gija ka irin tuče. 13 Gija kana ċere gozba akħar e čororen, e banden, e sakaten thaj e koren. 14 Tegani ka ave blagħoslovimo, golese kaj len naj-sar te nagradin tut. Al o Dol ka nagradil tut kana ka vazdol e pravednikuren taro meripe." 15 Kana kava šunda jekh tare manuša savo bešlo pašo astali, vaċarđa e Isuses: "Blagħoslovimo si kova savo ka xal mangro ano Carstvo e Devleso!" 16 Al o Isus phenda lese: "Jekh manuš ġerda bari gozba thaj akħarda bute manušen. 17 Kana sasa o vreme e xamaso, bičħalda pe sluga te vaċarol e akħardende: 'Sa si postavimo ko astali. Aven!' 18 Al savore lije te vaċaren kaj naštī te aven. Jekh vaċarđa lese: 'Cindem njiva thaj džav te dikħav savi si. Moliv tut, vaċar e gospodarese kaj golese naštī te avav.' 19 Aver phenda: 'Cindem deše guruven thaj džav te probiv len sar orin. Moliv tut, vaċar e gospodarese kaj golese naštī avav.' 20 Trito vaċarđa: 'Andem mande romnja. Golese naštī avav.' 21 Thaj avilo o sluga thaj phenda pe gospodarese so vaċarđe lese. Tegani o gospodari holajlo thaj vaċarđa pe slugase: 'Dža sigate ke droma e forose thaj an akari e čororen, e banden, e sakaten thaj e koren!' 22 Kana gova ġerda, vaċarđa o sluga pe gospodarese: 'Cerdem

sar so vaċardan, al isi vadži thana.' 23 O gospodari vaċardā e slugase: 'Ikliji ke droma thaj pale ograde thaj ana kolen so ačen odori, te aven te pherdol o čher. 24 Golese vaċarav tumende kaj nijekh kole anglinendar kas akħardem ni ka xal tari gozba.'" 25 E Isusesa ġeġle but manuša. Vov irisajlo thaj vaċardā lende: 26 "Te khoni mandol te avol mingro sikado, trubul te mandol pobut man, nego pe dade thaj pe da, pe romnja thaj pe ħavien, pe phralen thaj pe phejen, pobut, nego čak i piro džuvdipe. Savo ni ġerol gija, naštī avol mingro sikado. 27 Golese kaj, ko mandol te avol mingro sikado, mora te īndarol piro krsto thaj te dżal pale mande. 28 Te khoni tumendar mandol te ġerol baro čher, na li angleder ka dinol kobor ka trubul lese thaj ka diċhol šaj li te završil la? 29 Te ġerda samo o temelji thaj te ni ačhilo le pare te završil le, savore save ka diċħen gova ka maren muj lesa 30 vaċarindoj: 'Kava manuš lija te ġerol baro čher thaj naštine te završil le.' 31 Il savo caro kana dżal te marolpe avere carosa, angleder golestar ni bešol te diċhol dal ka šaj pe deše miljencar te marolpe kolesa so īndarol pesa biš milje? 32 Te naštī, ka biċħalol manušen, dok si kova aver caro dur thaj molil le te mirin pe. 33 Gija akana khoni tumendar savo ni mučhol sa so isi le, naštī avol mingro sikado." 34 Tegani o Isus vaċarđa: "O Ion si šukar. Al kana hasarol piro londipe, sosa ka londarol pe? 35 Naj lačho ni e phuvače, ni gunojese, gjata o Ion ħudol pe avral. Kas isi kana te šunol, nek šunol!"

15 Pašo Isus ċidje pe pherdo carincura thaj but grešnikura te šunen so sikavol. 2 Al e fariseja thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon vaċarena maškar peste: "Kava primil e grešnikuren thaj xal lencar." 3 Golese o Isus lende vaċardā kaja paramič: 4 "Te khanika tumendar isi šel bakre thaj jekh lendar hasardol, so ka ġerol? Ka ačħavol e enjavardeš thaj enja ki pustinja thaj ka dżal te rodol gola jekha so hasajli sa dok ni araħol la. 5 Thaj kana araħol la, ħuvol la radosno ke piro piko. 6 Kana avol ħdere, dol vika pe amalen thaj e pašutnen vaċarindoj: 'Radujin tumen mancar! Arakhlijem mingra hasarde bakra!' 7 Vaċarav tumende kaj ano nebo ka avol pobaro radost baše jekh grešniko savo iril pe tare pe greħura nego baše enjavardeš thaj enja pravedna savenje ni trubul pokajipe." 8 O Isus vaċarđa thaj kava: "Il, te nesavi džuvli isi la deš srebrenjakura thaj hasarol jekh, so ka ġerol? Ka phabarol i svetiljka thaj ka šulavol o čher thaj ka rodol šukar sa dok ni araħol la? 9 Thaj kana araħol la, akħarol pe amalinjen thaj e pašutnen thaj phenol lende: 'Radujin tumen mancar! Me arakhlijem o srebrenjako so hasardem!' 10 Gija, vaċarav tumende kaj maškare anđelura e Devlese

ka avol pobaro radost baše jekh grešniko savo iril pe tare pe grehura.” 11 Thaj o Isus vaćarda: “Jekhe manuše sesa duj čhave. 12 O ciknjeder vaćarda e dadese: ‘Dade! De man kotor taro barvalipe so preperol mande.’ Thaj o dad ulada lende o barvalipe. 13 Pale nekobor divesa, čidija o ciknjeder čavo sa piro, đelo ani durutni phuv, odori xalja sa o barvalipe thaj živisada dilikane. 14 Kana xalja sa e pare, sasa but baro bokhalipe ane goja phuv thaj ni sasa le so te xal. 15 Golese đelo ki jekh manuš te čerol bući. Gova manuš bičhalda le ane piro polje te arachol e balen. 16 O čhavo sasa gija bokhalo kaj bi xala i gova so xan e bale, al khoni ni dija le ni gova. 17 Tegani avilo ane peste thaj vaćarda: ‘Kobor e bućarne ke mingro dad isi len so te xan, a me kate merav bokhalo! 18 Ka džav ke mingro dad thaj ka vaćarav lese: ‘Dade, grešisadem anglo Dol thaj angle tute. 19 Naj sem vadži dostoyno te akhardivat čiro čhavo. Le man sar jekhe tare čire bućarne.’” 20 Tegani uštijo thaj đelo ke piro dad. A kana sasa vadži dur, dikhla le lesa dad thaj pelo lese žal. Prastija ke leste, zagrlisada le thaj čumidija le. 21 Tegani o čhavo vaćarda lese: ‘Dade, grešisadem anglo Dol thaj angle tute! Naj sem vadži dostoyno te akhardivat čiro čhavo.’ 22 Al o dad phenda pe slugendje: ‘Sigate! Ikalen emlačho fostano thaj uraven le! Čhoven lese angrustik ko va thaj sandale ke pingre! 23 Anen e terne thule guruve thaj čhinen le, te xa thaj te raduji amen, 24 golese kaj mingro čhavo sasa mulo thaj džuvdilo; sasa hasardo thaj arakhadilo! Thaj lije te radujin pe. 25 O phureder čhavo sasa ano polje. Kana avilo pašo čher, šunda čhelipe thaj bašalipe. 26 Tegani dija vika jekhe sluga thaj pučlja le: ‘So si gova?’ 27 Vov phenda lese: ‘Čiro phral avilo. Čiro dad čhinda e terne thule guruve, golese so dikhla le džuvdile thaj saste.’ 28 Tegani o phureder phral holajlo thaj ni manglja te avol andre. Al iklilo lesa dad thaj molisada le te dol ano čher. 29 Al vov vaćarda pe dadese: ‘Akh, služiv tut sar robo gaći berša thaj nikad ni phagljem čiro lafi. Thaj mande ni jekh drom ni dijan ni buzore te radujiv man mingre amalencar. 30 Al kana avilo čiro čhavo savo čiro barvalipe čhorda e bludnicencar, čhindan lese terne thule guruve.’ 31 A o dad phenda lese: ‘Mo čhavo! Tu san uvek mancar thaj sa so si mingro, si čiro. 32 Al trubul te raduji amen thaj te ava baxtale, golese kaj čiro phral sasa mulo thaj džuvdilo; sasa hasardo thaj arakhadilo.’”

16 O Isus vaćarda pe sikadendje kaja paramič: “Jekhe barvale manuše sasa jekh upravitelji savo vodila lesa barvalipe. Le tužisade kaj xalja lesa barvalipe. 2 Golese o barvalo akharda le thaj vaćarda lese: ‘So šunav kava tutar? Sikav mande o đimipe tare čiri bući pe mingro barvalipe,

golese kaj našti vadži pe mingro barvalipe te ave upravitelji.’ 3 Tegani o upravitelji vaćarda ane peste: ‘So ka čerav? O barvalo gospodari mingro ka lol mandar i bući. Naj man zuralipe te hunav thaj ladžav te mangav. 4 Džanav so ka čerav te primin man savore ane pe čhera kana ka ačhav bizi bući.’ 5 Thaj dija vika sa kolen save sesa lese gospodarese dužna thaj pučlja e anglune: ‘Kobor duguj mingre gospodarese?’ 6 Vov phenda: ‘Šel bačve taro maslinsko ulje.’ Tegani o upravitelji vaćarda lese: ‘Le čiro lil, beš thaj sigate pisi pinda.’ 7 Pale gova pučlja e đujtone: ‘A tu, kobor duguj?’ Vov phenda: ‘Šel mere điv.’ Thaj vaćarda lese: ‘Le čiro lil thaj pisi ohtovardeš.’ 8 Tegani o barvalo gospodari hvalisada pe xoxavne upravitelje, kobor si džanglo so gija čerda. Čače, e manuša tare kava sveto po snalažljivo postupin premal kola save si slična lende thaj si po džangle, nego e manuša e svetlose. (aiōn g165) 9 Thaj me vaćarav tumende: so isi tumen barvalipe kale svetoso, upotrebin le te čeren tumende amalen. Kana ni ka avol tumende više korisno o barvalipe kale svetoso, ka aven primime ane čhera sa e divesende ano nebo. (aiōnios g166) 10 Ko si verno ane cikne buća, vov ka avol verno i ane pobare buća; thaj ko naj verno ane cikne buća, vov ni ka avol verno ni ane pobare buća. 11 Gijate, te naj sen verna ano barvalipe kale svetoso, ko ka dol tumen čačukano barvalipe? 12 Te naj sen verna ane avereso barvalipe, ko ka dol tumen tumaro? 13 Nijekh sluga našti služil tari jekh drom duje gospodaren. Il jekhe ka mrzi, a đujtone ka mande; il jekhe ka šune, a e đujtone ni ka šune. Našti služin thaj e Devle thaj o barvalipe.” 14 Sa kava šunde i e fariseja, save sesa pohlepna parende, thaj marde muj e Isusesa. 15 O Isus phenda lende: “Tumen čeren tumen pravedna angle manuša, al o Dol džanol tumare ile. So si vredno ane manušende jakha, si gadno ane Devlese jakha.” 16 Tegani o Isus vaćarda: “E Mojsijaso zakon thaj e lila save pisisade e prorokura, sikljona sa dži kaj o Jovane o Krstitelj ni avilo. Od tegani propovedil pe o Lačho Lafi taro Carstvo e Devleso thaj savore den zor te džan ane leste. 17 Al gova ni značil kaj o Zakon više ni vredil, golese so poločhe si te načhen o nebo thaj i phuv, nego jekh slovo andaro Zakon te properol. 18 Dži jekh savo mučhol pe romnja thaj lol avera, preljuba čerol; thaj savo lol džuvlja sava lako rom mukhlja, preljuba čerol.” 19 O Isus vaćarda vadži jekh paramič: “Sasa jekh barvalo manuš. Sasa urado ane barvale šeja thaj živisada ano barvalipe, but xalja thaj pilja svako đive. 20 Angle lesa vudar pašljola jekh phumbalo – sasa čoro thaj sasa le but čirura – leso alav sasa Lazar. 21 Vov čeznila te čaljol e troškendar so perena tare barvaleso astali. Čak thaj e džukle avena thaj čarena lese phumba. 22 Kana mulo

o čoro, e anđelura inđarde le ani angali e Avraame. Thaj posle i o barvalo mulo thaj prahosade le. 23 Ano than kaj si e mule, ane bare muke, o barvalo vazdija pe jakha thaj odural dikhija e Lazare ani angali e Avraame. (Hades g86) 24 Thaj dija vika: 'Dade Avraame! Smilui tut pe mande thaj bičhal e Lazare te čhuvol piro naj ano paj, te šudarol mingri čhib, golese kaj sem but mučimo ane kaja jag.' 25 Al o Avraam phenda: 'Čhaveja! De tut godi kaj ane ciro džuvdipe sasa tut sa šukar, a e Lazare sa bilačipe. Akana lese kate si šukar, a tu muči tut. 26 Thaj prekale sa gova, maškare amende si bari provalija. Kola save manden te načhen katar odoru tumende, naštiti; ni gothar te načhen amende.' 27 Tegani vaćarda o barvalo manuš: 'Moliv tut, dade Avraame, te bičhale e Lazare ano čher mingre dadeso. 28 Golese kaj isi man pandž phrala. Nek vaćarol lende te ne bi i von avena ke kava than e mučimaso.' 29 O Avraam phenda lese: 'Len isi e Mojsijas zakon thaj e lila save pisisade e prorokura. Len nek šunen.' 30 Al o barvalo vaćarda lese: 'Na, dade Avraame! Te avilo lende khoni tare mule, ka pokajin pe.' 31 O Avraam phenda lese: 'Te ni šunde e Mojsija thaj e prorokuren, ni ka šunen ni te uštito khoni tare mule.'

17 O Isus vaćarda pe sikadene: "O iskušenje mora te avol, al pharo kolese prekal kaste avol o iskušenje. 2 Pošukar ka avol lese te phanden baro bar taru vodenica ke lesi kor thaj te čhuden le ano more, nego te inđarolano greh jekhe tare kala cikne. 3 Aračhen tumen! Te grešisada ciro pačavno phral il phen, vaćar lende kaj gova naj šukar. A te pokajisajlo, oprosti lese! 4 Thaj te efta droma ko dive grešisada premal tute thaj efta droma avilo tute vaćarindoj: 'Kajiv man,' oprosti lese." 5 E apostolura vaćarde e Gospodese: "De amen po but pačajipe." 6 O Gospod vaćarda: "Kana bi avola tumen pačajipe gaći cikno sar e gorušicako seme thaj bi vaćarena kale dudinkače: 'Ikal tut taro koreno thaj sadi tut ano more!', bi šunola tumen. 7 Savo tumendar ka phenol pe slugase, savo hunol i phuv il arachol e bakren, kana iril pe andaro polje: 'Av akari, beš te xa mangro?' Nijekh tumendar. 8 Mesto gova ka vaćaren: 'Ćer mande te xav! Čhuv tuće i kecelpa thaj služi man dok xav thaj pijav! A pale gova šaj i tu te xa thaj te pije.' 9 E slugase ni zahvalil pe o gospodari, golese so si gova lesi bući. 10 Gija i tumen, kana čeren gova so tumende phenda o Dol, vaćaren: 'Naj sam vredna hvalače. Samo sam sluge save čera amari bući.'" 11 Kana o Isus delo ano Jerusalim, nakhlo maškari granica ki phuv i Samarija thaj i phuv i Galileja. 12 Thaj kana dija ane jekh foro, arakhle le deš gubavcura save ačhena dur. 13 Von zurale dije vika vaćarindoj: "Isuse, Gospode!"

Smilui tut pe amende!" 14 Kana len dikhija, vaćarda: "Džan thaj sikaven tumen e sveštenikurende." I gija phirindoj sastile. 15 Jekh lendar dikhija kaj sastilo, irisajlo thaj hvalisada e Devle andare sa o glaso. 16 Pelo angle Isuses pingre thaj zahvalisajlo. Gova sasa Samarijanco. 17 Tegani o Isus pučija le: "Na li sastiljen deš džene? Kaj si kola enja?" 18 Sar maškar lende ni arakhle pe nijekh te iril pe te zahvalil e Devlese, nego samo kava manuš andari aver phuv?" 19 Tegani vaćarda lese: "Ušti thaj dža! Ćiro pačajipe spasisada tut." 20 Jekh dive pučije e fariseja e Isuse: "Kana ka avol o Carstvo e Devleso?" O Isus phenda lende: "O Carstvo e Devleso ni ka avol sar kova so dičhol pe jakhencar. 21 Ni ka vaćarol pe: 'Aktalo, kate si', il: 'Odori si!' Golese kaj o Carstvo e Devleso si maškar tumende!" 22 A pe sikadene o Isus phenda: "Ka avol o vreme kana ka manden te dičhen man barem jekh dive kana me, o Čhavo e manušeso, ka vladiv sar caro, al ni ka šaj. 23 Tegani e manuša ka vaćaren tumende: 'Akh, kate si', il: 'Ek, odori!' Al ma iklijen thaj ma prasten lencar te roden man. 24 Golese so me, o Čhavo e manušeso, kana ka avav sar i munja so strefil andaro nebo, ka svetliv sa so si talo nebo. 25 Al angleder trubul but te avav mučimo thaj kala kuštika mora čhuden man pestar. 26 Thaj sar sasa ano vreme e Nojaso, gija i ka avol ane divesa kana me, o Čhavo e manušeso, ka avav. 27 Xalje, pilje, lije pe, dije pe dži kova dive dži kana o Noja delo ano brodo. Tegani avilo o baro paj thaj tasile sa kola save nisi sesa ano brodo. 28 Gija sasa i ano vreme kana živilasa o Lot. E manuša ano foro i Sodoma xalje, pilje, cinde, bićinde, sadisade thaj vazdije čhera. 29 Al ano dive kana iklijo o Lot andari Sodoma, čalada i jag thaj taro nebo pele žuta bara save phabon thaj mudarde sa kolen so ačhile ano foro. 30 Gija ka avol i ane gova dive, kana ka avav me, o Čhavo e manušeso. 31 Ane gova dive ko ka avol ko krovo, a lese stvara ano čher andre, ma te uljol te lol len! Thaj ko si ano polje, ma te iril pe ano foro pale pe stvara. 32 Den tumen godi so sasa e Lotes romnjasa! 33 Ko dičhol te arachol piro džuvdipe, ka hasarol le, al ko hasarol piro džuvdipe, ka arachol le. 34 Vaćarav tumende, ane goja rat kana ka avav, duj manuša ka pašljon ko than e pašljimaso: jekh ka lol pe, a dujto ka avol ačhado. 35 Thaj duj džuvlja ka meljin ano mlin: jekh ka lol pe, a i dujto ka avol ačhadi. 36 [Duj murša ka aven ki njiva: jekh ka lol pe, a dujto ka avol ačhado.]" 37 Tegani e sikade pučije e Isuse: "Kaj, Gospode?" Vov phenda lende: "Kaj si o mulo telo, odori cíden pe i e lešinara."

18 O Isus vaćarda pe sikadene paramič te sikavol len sar trubul te molin pe thaj te ačhen ane gova. 2 Vaćarda:

"Ane jekh foro sasa jekh sudja savo ni darajlo e Devlesttar thaj ni marisada e manušende. 3 Ane gova foro sasa i jekh romni savako rom mulo. Voj stalno avola leste thaj molisada le: 'De man pravda angle kova savo tužil man!' 4 Vov jekh vreme ni manglia te pomožil lače, al kana nakhlo nesavo vreme vaćarda korkoro pese: 'Iako ni darav taro Dol thaj ni mariv e manušende, 5 ka dav pravda kala udovicače golese so avol but droma ke mande, te ma avol te dosadil man!'" 6 Tegani vaćarda o Gospod o Isus: "Šunen so vaćarda kova nepravedno sudija! 7 Ni li ka dol pravda o Dol pe birime manušen save ano rojipe molin pe lese rat thaj dive? Vov li ka ačhavol len te adućaren? 8 Vaćarav tumende, kaj sigate ka dol len pravda. Al me, o Čavo e manušeso, kana ka avav ki phuv, ka arakhav li maškare manuša gasavo pačajipe?" 9 Tegani o Isus vaćarda jekh paramič kolende save dije godi pese kaj si čaćutne thaj korkore pes dikhlije pobaren averendar: 10 "Duj manuša đele ano Hram te molin pe e Devlese: Jekh sasa farisejo, a dujto carinco. 11 O farisejo ačhilo thaj molisada ane peste: 'Devla! Hvaliv tut kaj naj sem sar kala avera manuša: čora, nepravednikura, preljubnikura il sar kava o carinco. 12 Postiv duj droma ko kurko, dav tut dešto kotor tare sa so zaradiv.' 13 Al o carinco ačhilo odural. Ni manglia ni pe jakha te vazdol premalo nebo, nego čalada pe ano kolin te sikavol kobor lese pharo thaj vaćarda: 'Devla, av milostivno mande, e grešnikose!' 14 Vaćarav tumende: o carinco đelo čhere opravdimo anglo Dol, a na kava o farisejo. Golese so dži jekh, ko pes vazdol, ka avol ponizimo, thaj ko pes ponizil, ka avol vazdimo." 15 Ande anglo Isus i e cikne čhavoren te čhuvol pe vasta pe lende thaj te blagoslovljen. Kana gova dikhlije e sikade, vaćarde lende te ni čeren gova. 16 Al o Isus dija len vika thaj phenda: "Mučen e čhavoren te aven ke mande thaj ma ačhavlen, golese so gasavende preperol o Carstvo e Devleso! 17 Čače vaćarav tumende, ko ni primil o Carstvo e Devleso sar čhavoro, ni ka dol ane leste!" 18 Jekh šorutno pučlja e Isuse: "Učitelju šukareja, so te čerav te avol man džuvdipe bizo meripe?" (aiōnios g166) 19 O Isus phenda lese: "Sose akhare man šukareja? Khoni naj šukar, samo o Dol. 20 E Devlese zapovestura džane: 'Ma čher preljuba', 'Ma mudar', 'Ma čor', 'Ma svedoči xoxavne', 'Poštuji će dade thaj će da!'" 21 O šorutno vaćarda: "Sa kava čerdem tare mingro ternipe." 22 Kana šunda kava o Isus, vaćarda lese: "Vadži jekh trubul tut: bićin sa so isi tut, thaj e pare de e čororenđe thaj ka avol tu barvalipe ko nebo. Pale gova ava pale mande!" 23 Kana šunda gova o barvalo, sasa but bibaxtalo, golese kaj sasa le but barvalipe savo ni manglia te bićinol. 24 Kana dikhlija o Isus kaj sasa bibaxtalo, vaćarda: "Kobor si pharo e

barvalende te den ano Carstvo e Devleso! 25 Poločhe si e kamilaće te načhol maškare kana e suvaće, nego o barvalo te dol ano Carstvo e Devleso!" 26 E manuša save šunde le, pučlje: "Onda ko šaj te avol spasimo?" 27 O Isus phenda: "So si nemoguće e manušende, e Devlese si moguće." 28 Tegani o Petar phenda: "Akh, amen ačhadam sa so sasa amen, te dža pale tute." 29 O Isus vaćarda lende: "Čače vaćarav tumende: Dži jekh savo ačhada po čher, il e romnja, il e phralen, il e dade thaj dej, il e čhavlen bašo Carstvo e Devleso, 30 ka primil akana vadži pobut ke akava sveto kolestar so ačhada, thaj ka primil džuvdipe bizo meripe ko sveto savo ka avol." (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Čidija o Isus e dešduje apostoluren thaj vaćarda lende: "Ake, dža upre ano Jerusalim. Odori ka čerdol sa kova so e prorokura pisisade ano Svetu lili mandar, taro Čavo e manušeso. 32 Ka den man ke manuša save ni džanen e Devlese thaj ka maren muj mancar. Ka ladžaren man thaj ka čhungaren man. 33 Ka šibin man thaj ka mudaren man, al me o trito dive ka uščav tare mule." 34 E sikade khanči ni haljarde tare gova so vaćarda o Isus. O značenje tare kala lafura sasa lendar garado thaj ni džanglij so sasa lendje vaćardo. 35 Kana o Isus reslo pašo foro Jerihon, sasa jekh koro manuš savo bešindoj manglijarola ko drom. 36 Kana o koro šunda kaj pherdo manuša načhen, pučlja: "So si gova?" 37 Vaćarde lese kaj načhol o Isus taro foro Nazaret. 38 Tegani o koro dija vika: "Isuse, Čhaveja e Davideso, smilui tut pe mande!" 39 Nesave manuša save đele anglo Isus, phende lese te ma dol vika gaći, al vov vadži pozurale dija vika: "Čhaveja e Davideso, smilui tut pe mande!" 40 O Isus ačhilo thaj vaćarda te anen e kore manuše paše leste. Kana ande le, pučlja le o Isus: 41 "So mande te čerav tuće?" Vov vaćarda: "Gospode! Mangav te dikhav!" 42 O Isus phenda lese: "Dikh! Čiro pačajipe spasisada tut." 43 Thaj sigate dikhlija, đelo palo Isus thaj hvalisada e Devle. Savore save kava dikhlije, hvalisade e Devle.

19 O Isus dija ano foro Jerihon thaj nakhlo gothar. 2 Odori bešlo nesavo manuš so akhardola Zakej, savo sasa šorutno e carincureng thaj sasa barvalo. 3 Vov manglia te dičhol e Isuse, te dičhol ko si vov, al naštine tare but manuša, golese kaj o Zakej sasa cikno. 4 Golese prastaja po anglal, uklilo pi divljo smokva te dičhol e Isuse, golese kaj džanglia kaj ka načhol gothar. 5 Kana avilo o Isus ke gova than, dikhlija le upre thaj vaćarda lese: "Zakej! Ulji sigate! Adive trubul te avav gosto ane čiro čher." 6 O Zakej sigate ulilo taro kaš thaj anda e Isuse ane piro čher radosno. 7 Savore, save kava dikhlije, vaćarde maškar peste taro Isus kaj ne bi

trubula te avol ano čher e grešnikoso. 8 Al o Zakej ačhilo thaj vaćarda e Gospodese: "Gospode! Akh, opaš mingro barvalipe ka dav e čororende. A te nekas phabardem, ka iriv lese štar droma pobut." 9 O Isus vaćarda lese: "Ađive avilo spasenje ane kava čher, golese kaj i vov si čhavo e Avraameso! 10 Me, o Čhavo e manušeso, aviljem te rodav thaj te spasiv so si hasardo." 11 But manuša gova šunde thaj o Isus vaćarda lende jekh paramič, golese kaj sesa pašo Jerusalim thaj e manuša dije godi kaj akana ka avol o Carstvo e Devleso. 12 O Isus phenda: "Jekh manuš tari prešundi familija đelo ani durutni phuv te postavin le bašo caro, thaj pale gova te iril pe. 13 Angleder so đelo, akharda pe deše slugen thaj dija len po deš mine thaj vaćarda lende: 'Trgujin lencar sa dži kaj ni avav.' 14 Al e manuša tare lesi phuv mrzisade le thaj bičhalde e manušen ko pobaro caro te vaćaren lese: 'Ni manga vov te carujil pe amende.' 15 Kana kova manuš irisajlo sar caro, vaćarda te akharen kole slugen savende dija e srebrenjakura, te dičhol kobor pare čerde. 16 Tegani avilo o angluno thaj vaćarda: 'Gospodaronal! Čerdem deš droma pobut srebro, nego so dijan man.' 17 O caro vaćarda lese: 'But šukar. Tu san šukar sluga! Golese so sana mande šukar ko cikno, dav tut te vladí pe deš forura.' 18 Pale gova avilo o dujto thaj vaćarda: 'Gospodaronal! Čerdem pandž droma pobut srebro, nego so dijan man.' 19 O caro vaćarda: 'Šukar! Tu vladí pe pandž forura.' 20 Tegani avilo o trito thaj vaćarda: 'Gospodaronal! Ake, čiro srebro. Garadem le ano kotor e šejengo 21 golese kaj daraljem tutar. Golese kaj san zuralo manuš. Tu le so naj čiro thaj cide so ni sejisadan.' 22 O caro vaćarda lese: 'Pale čire lafura ka sudiv tut, bilačheja slugo! Džanglijan kaj sem zuralo manuš, kaj lav kova so naj mingro thaj čidav so ni sejisadem. 23 Pa sose ni dijan mingro srebro e trgovcurenje te čidav gova kamatencar kana ka irima?' 24 Thaj averende so ačhile angle leste, vaćarda: 'Len gova srebro lestar thaj den le kolese so isi le pandž kile srebrenjakura.' 25 Von vaćarde lese: 'Gospodaronal! Le isi već pandž kile srebro.' 26 O caro vaćarda lende: 'Vaćarav tumende, dži jekh kas isi ka dol pe lese, al kole so naj ka lol pe lestar i kova so isi le. 27 A kolen mingre dušmajen, save ni mangije te avav lengo caro, anen len akari thaj čhinen len angle mande.'" 28 Kana vaćarda lende gova o Isus, đelo anglat thaj đelo upre ano foro Jerusalim. 29 Kana avilo pašo gav Vitfaga thaj o gav Vitanija pašo Maslinsko brego, bičhalda duje sikaden 30 vaćarindo: "Džan ane gova gav angle tumende. Kana ka den andre, ka aračhen cikne phangle here pe savo vadži nijekh manuš ni uklllo. Putren le thaj anen le. 31 Te khoni pučlja tumen: 'Sose putren le?', vaćaren lese: 'E Gospodese

trubul.'" 32 Von đele thaj arakhle sa sar so vaćarda lende o Isus. 33 Kana putarde e cikne here, pučlje len e manuša kaso sasa o cikno her: "Sose putren e cikne here?" 34 Von phende: "E Gospodese trubul." 35 Tegani ande le ko Isus thaj čhute po cikno her pe fostanura thaj bešljarde e Isuse pe leste. 36 Kana đelo o Isus premal o Jerusalim, e manuša čhute pe fostanura ko drom te den čast e Isusese. 37 Kana avilo pašo than kaj počnil o Maslinsko brego, lije but sikade te radujin pe thaj te hvalin e Devle andare sa o glaso baše čudesura so dikhle. 38 Vaćarde: "Blagoslovimo si kova savo avol ano alav e Gospodeso! Mir ko nebo thaj slava e Devlese ko učipe!" 39 Tegani nesave fariseja save sesa maškare manuša, vaćarde lese: "Učitelju! Vaćar čire sikadene te ma phenen gova!" 40 O Isus vaćarda lende: "Phenav tumende, te von ni vaćaren, e bara ka den vika!" 41 Kana avilo o Isus pašo Jerusalim, dikhla o foro thaj ruja lese 42 vaćarindo: "O, so bi mangava i tu adive te džane so ka anol tuće mir! Al akana si gova garado tatar. 43 Golese kaj ka aven e đivesa kana čire dušmanura ka vazden tuće bare duvara, ka opkolin tut thaj ka cíciđen tut tare sa e riga. 44 Ka peraven tut thaj ka mudaren kolen save bešen ane tute. Ni ka ačhavene nijekh bar ko lesu than, golese kaj ni džanglijan o vreme kana avilo tute o Dol." 45 Kana dija o Isus ano Hram, lija te tradol kolen save gothe bićinena. 46 Vaćarda lende: "Ano Sveti lili si pisimo: 'O čher mingro ka avol čher e molitvako', a tumen lestar čerden 'čher kaj garaven pe e čora.'" 47 Svako đive o Isus sikada ano Hram. E šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakon katane e manušende šorutnencar dikhle sar te mudaren e Isuse, 48 al ni arakhle sar gova te čeren lese, golese kaj sa e manuša džana pale leste thaj šunde sa lese lafura.

20 Jekh đive kana o Isus ano Hram sikada e manušen thaj propovedisada o Lačho Lafi, avile e šorutne sveštenikura, e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e starešine, 2 pa pučlje le: "Vaćar amende kotar tuće pravo kava te čere? Ko dija tut kava pravo?" 3 O Isus phenda lende: "I me tumen ka pučav khanči. Vaćaren mande: 4 O Dol ili vaćarda e Jovanese te krstil e manušen, ili e manuša vaćarde lese gova te čerol?" 5 Von lije te raspravin pe maškar peste: "Te vaćardam: 'O Dol vaćarda lese,' ka pučol amen: 'Sose tegani ni pačajen e Jovane?' 6 Al te vaćardam: 'E manuša vaćarde lese gova te čerol', savore ka čhuden bara pe amende, golese kaj savore pačaje kaj o Jovane o Krstitelj sasa proroko." 7 Golese phende kaj ni džanen ko dija pravo e Jovane te krstil. 8 Tegani lende o Isus vaćarda: "Ni me ni ka vaćarav tumende kotar mande kava

pravo.” 9 Tegani o Isus lija te vaćarol kaja paramič: “Jekh manuš sadisada drakha ano vinograd thaj iznajmisada e manušenđe i phuv te čeren bući gothe. Pale gova đelo te bešol averthe ke po but berša. 10 Kana avilo o vreme te čidol pe i drakh, bičhalda pe sluga ke gola manuša te čidol o kotor taro bijandipe e drakhako so lese preperol. Al e vinogradara marde le thaj bičhalde le čuće vastencar. 11 Golese o gospodari taro vinograd bičhalda avere sluga. Al i gole marde, ladjarde thaj bičhalde le čuće vastencar. 12 Palen bičhalda ke lende avere sluga. Al von ratvarde le thaj tradije le taro vinograd. 13 Tegani o gospodari taro vinograd vaćarda: ‘So te čerav? Ka bičhalav mingre mangle čhave. Šaj le ka poštujin.’ 14 Al kana e vinogradara dikhļje lese čhave, vaćarde jekh averese: ‘Kava si lesu nasledniko. Aven te mudara le te ačhol gova amendě so si lesu!’ 15 Gija ikalde le avral taro vinograd thaj mudarde le. So den godi so ka čerol o gospodari taro vinograd kale manušenđe kana ka šunol so čerde? 16 Ka avol thaj ka mudarol sa e vinogradaren thaj o vinograd ka iznajmil averendě.” Kana kava šunde e manuša, vaćarde e Isuse: “Ma te dol o Dol gova te avol!” 17 O Isus dikhļja ane lende thaj vaćarda: “So značil kava so si pismo ano Svetu lil: ‘O bar savo čhudije e manuša save vazden e duvara čerdilo emglavno bar taro čher?’ 18 Dži jekh savo perol pe gova bar, ka phađol pe ke kotora; a pe kaste gova bar perol, ka zgnječil le.” 19 E učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e šorutne sveštenikura dikhļje ane gova sato te vazden pe vasta pe leste, al darajle tare but manuša, golese kaj haljarde kaj o Isus kaja paramič vaćarol lendar. 20 E učitelja tare Mojsijaso zakon thaj e šorutne sveštenikura dikhļje po Isus thaj bičhalde ke leste špijunuren, save čerde pe čačutne, te bi dolena e Isuse kaj vaćarol khanči bilačhe i te bi dena le ko rimska upravitelji. 21 Golese kola špijunura pučlje e Isuse: “Učitelju! Amen džana kaj šukar vaćare thaj sikave. Ni dičhe ko si ko, nego čače sikave o drom e Devleso. 22 Vaćar amendě, trubul li te da o porezi e carose il na?” 23 Al o Isus dikhļja lengo lukavstvo thaj vaćarda lende: 24 “Sikaven mande jekh srebrno parava savasa počinen o porezi. Kaso muj si kate ke pare thaj kaso alav?” Von phende: “E caroso.” 25 Pe gova o Isus vaćarda lende: “So si e caroso den e carose, a so si e Devleso den e Devlese.” 26 Thaj naštine te aračhen khanči bilačhe ane lese lafura angle manuša. Divisajle bašo lesu vaćarie thaj khanči ni vaćarde. 27 Gija avile ko Isus nesave sadukejura save vaćarena kaj naj uštipe tare mule thaj pučlje e Isuse: 28 “Učitelju! O Mojsije pisisada amendě kaj kana ka merol nekaso phral thaj ačhavol romnja bize čhave. Gova manuš trubul te lol pe phralese romnja te šaj bijanol čhave saveše

ka preperol sa o barvalipe e muleso thaj te phiravol lesu alav. 29 Sesa efta phrala. O angluno lija romnja thaj mulo bize čhave. 30 O dujto lija pe phralese romnja thaj i vov mulo, 31 thaj i o trito lija la thaj mulo, thaj gija i sa efta phrala. Nijekh ni ačhada čhaven pale peste. 32 Empalal muli thaj i romni. 33 Kana ka ušten e mule, kasi romni ka avol? Golese kaj sasa romni so eftane phralendi.” 34 O Isus vaćarda lende: “Manuša kale svetose len pe thaj den pe. (aiōn g165) 35 Al kola saven o Dol dičhol sar dostojava te ušten tare mule thaj ka aven džuvdve ane kova sveto savo avol, ni ka len pe thaj ni ka den pe. (aiōn g165) 36 Golese kaj ni ka meren, ka aven sar anđelura. Von si e Devlese čhave, golese so o Dol ka vazdol len tare mule. 37 A kaj ka ušten e mule, golestari thaj o Mojsije sikada ando Svetu lil, odori kaj pisil taro grmo savo phabol. Gothe vov e Gospode dol vika sar Devle e Avraameso thaj Devle e Isaakoso thaj Devle e Jakoveso. 38 A o Dol naj Dol e mulengo nego e džuvdengo, golese so si lese savore džuvdve.” 39 A nesave učitelja tare Mojsijaso zakon vaćarđe e Isusese: “Učitelju! Šukar vaćardan.” 40 Darajle thaj khoni ni tromaja te pučol le khanči. 41 Thaj o Isus pučlja len: “Sar gova šaj vaćaren kaj si o Hrist čavo e caroso e Davideso? 42 Kana korkoro o David vaćarol ane po lil tare Psalmura: ‘Vaćarda o Gospod e Gospodese mingrese: Beš ko počasno than paše mande 43 dži kaj ni pašljarav e dušmanen tale pingre čire.’ 44 O David akharda e Hriste Gospode, pa sar šajine te avol lesu čavo?” 45 Dži kaj sa e manuša šunena e Isuse, vov phenda pe sikadene: 46 “Aračhen tumen tare učitelja tare Mojsijaso zakon! Von manden te džan ane bare fostanura thaj roden e manuša te pozdravin len ke trgura thaj te ačhavlen lende anglune thana te bešen ke sinagoge thaj ke abava. 47 Ko xoxaipe len o imanje e udovicengo, thaj molin dugačka molitve te sikaven pe sar devlikane. Gasave ka aven embut kaznime.”

21 Kana ano Hram o Isus dičhola sa e barvalen sar čhoven daro ani hramsko riznica, 2 dikhļja i jekha čora udovicica sar čhuta duj emcikne pare. 3 Tegani vaćarda: “Čače, vaćarav tumende, kaja čori udovicica čhuta pobut savorendar! 4 Golese kaj savore lendar čhute so sasa len pobut, al voj gija čori, dija sa so sasa la.” 5 Kana nesave sikade lije te vaćaren taro Hram kaj si lačhardo lačhe barencar thaj ukrasurencar save e manuša dije e Devlese, o Isus vaćarda: 6 “Ka avol o vreme, tare sa kava so dičhen, ni ka ačhol ni bar po bar. Sa ka avol rušimo.” 7 Tegani e sikade pučlje le: “Učitelju, kana ka avol gova? Save znakosa ka sikadol gova so ka avol?” 8 O Isus phenda: “Aračhen tumen ma te aven xoxade! Golese kaj but ka aven ane mingro alav

i ka phenen pese: 'Me sem o Mesija,' thaj: 'Avilo o vreme!' Ma pačan ane lende! 9 A kana ka šunen za ko maripe thaj pobune, ma daran! Golese so sa gova trubul te avol, al o krajo ni ka avol sigate." 10 Tegani o Isus vaćarda lende: "Ka uštol o narodo po narodo thaj o carstvo po carstvo. 11 Ke but thana ka tresil pe i phuv thaj ka avol bokhalipe thaj nasvalipe. Ka aven bare znakura ko nebo savendar e manuša ka pherdon dar. 12 Al angleder sa golestar ka dolen tumen thaj ka traden tumen. Ka den tumen ke sudije e sinagogende thaj ka phanden tumen ano phanglipe. Ka indaren tumen angle carura thaj angle vladara golese so sen mingre sikade. 13 Kava ka avol tumendē te bi vaćarena lende mandar. 14 Ma daran so ka phenen kana ka trubul te branin tumen. 15 Golese so ka dav tumen lafura thaj mudrost savaće našti te protivil pe thaj te suprostavil pe njekh manuš. 16 Ka izden tumen i tumare dada, tumare deja, tumare phrala, tumare pašutne thaj e amala. Nesaven tumendar ka mudaren. 17 Savore ka mrzin tumen golese so sen mingre sikade. 18 Al ni o bal tumare šorestar ni ka perol. 19 Ma ačhen te pačan ane mande, pa ka avol tumen džuvdipe bizo meripe." 20 O Isus vadži vaćarda: "Kana ka dičen kaj si o Jerusalim opkolimo e vojskasa, te džanen kaj avilo o vreme te avol gova foro pusto. 21 Tegani e manuša save si tari Judeja, nek našen ke bregura. Al e manuša save si taro Jerusalim, nek ikljen avral thaj kola save si avral, ma te irin pe ane leste. 22 Golese kaj ane gola divesa ka avol e Devlesi kazna, savasa ka pherdol sa kova so si pisimo ano Sveti lil. 23 Al pharo e khamnjende thaj kolendē save den čuči ane gola divesa! Golese kaj ka avol baro bilačipe ki phuv thaj bari holi pe kala manuša. 24 Von ka mudaren kale manušen e oštrone mačosa thaj ka indaren len ano phanglipe maškare sa e manuša ki phuv. Thaj o Jerusalim ka uštaven e manuša save ni džanen e Devlese sa dok ni načhol o vreme lengo." 25 O Isus vadži vaćarda: "Ka aven e znakura ano kham thaj ano čhon thaj ane čerenja. Ki phuv e manuša ni ka džanen so te čeren tari dar golese so o more thaj e talasura ka šundon but. 26 E manuša ka meren tari dar thaj taro adućaripe so ka avol e svetosa, golese kaj e zora e nebose ka tresin pe. 27 Tegani ka dičen man, e Čhave e manušese, sar avav pe oblakura e zuralimasa thaj ani bari slava. 28 Kana ka lol te avol gova, ušten thaj vazden tumare šore, golese kaj tumaro Oslobođitelji avol tumende." 29 Tegani o Isus vaćarda lende kaja paramič: "Dičen pi smokva thaj sa e kašta! 30 Kana dičen kaj ikljen e luluđa lende, džanen kaj paše si o milaj. 31 Gijate i tumen, kana ka dičen kaj sa avol gija sar so phendem, džanen kaj si paše o Carstvo e Devleso. 32 Čače vaćarav tumende, kaj

kaja generacija ni ka načhol dok sa kava ni avol. 33 O nebo thaj i phuv ka načhen, al mingre lafura ni ka načhen." 34 Pale gova o Isus vaćarda: "Aračhen tumen ma tumare ile te aven opteretime ano halanipe, matipe thaj ane brige kale svetose thaj ma gova dive te resol tumen tari jekh drom. 35 Golese so ka avol sar zamka pe sa e manuša so živin pi kaja phuv. 36 Golese aven džungade sa o vreme thaj molin tumen te bi šaj crdena tumen tare sa o bilačipe so trubul te avol, thaj te ačhen bizi ladž ano radujipe angle mande, anglo Čhavo e manušeso." 37 O Isus svako dive sikada ano Hram a ki rat suta ko Maslinsko brego. 38 Thaj sa e manuša avena tari sabalin ke leste ano Hram te šunen le.

22 Paše sasa o Prazniko e bikvasacose mangrendē savo akhardol Pasha. 2 E šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon rodije sar te mudaren e Isuse, al darajle tare manuša te ni bunin pe. 3 Tegani o Satana dija ano Juda Iskariotsko, savo sasa jekh tare dešuduj apostolura. 4 Vov delo thaj vaćarda e šorutne sveštenikurencar thaj e hramese zapovednikurencar sar ka izdajil e Isuse. 5 Von radujisajle thaj vaćarde e Judase kaj ka poćinen lese gova. 6 O Juda pristanisada thaj rodija šukar vreme te predol e Isuse dok ni sesa gothe but manuša. 7 Kana avilo o angluno dive taro Prazniko e bikvasacose mangreng, ke savo trubađa te čhinol pe o pashalno bakroro, 8 o Isus vaćarda e Petrese thaj e Jovanese: "Džan thaj čeren amende pashalno xape te šaj te xa." 9 Von pučlje le: "Kaj mande te čera la?" 10 O Isus vaćarda: "Kana ka den ano foro, ka aračhen manuše savo indarol paj ano khoro. Džan pale leste ano čher ane savo ka džal, 11 thaj pučen gole čherutne: 'O učitelji pučol ane savi soba šaj xal i Pasha pe sikadencar?' 12 Vov ka sikavol tumende bari upruni soba savi si postavimi. Gothe sa pripremin." 13 O Jovane thaj o Petar đele ano foro i arakhlike sa sar so vaćarda lende o Isus thaj gothe sa pripremisade o pashalno xape. 14 Kana avilo o sato, bešlo o Isus ko astali pe dešuduje apostolurencar. 15 Thaj o Isus phenda lende: "But manglijem te xav kaja Pasha tumencar angleder so ka avav mudardo. 16 Golese vaćarav tumende kaj od akana ni ka xav i Pasha dok ni pherdol ano Carstvo e Devleso." 17 Pale gova lija o tahtaj e moljasa, dija hvala e Devlese thaj vaćarda: "Len kaja mol thaj ulaven la maškare tumende. 18 Vaćarav tumende, od akana ni ka pijav mol sa dok ni avol o Carstvo e Devleso." 19 Pale gova lija o mangro, dija hvala e Devlese, phaglia le thaj ulada le e sikadene vaćarindoj: "Kava si mingro telo savo dol pe tumende. Kava čeren te den tumen godi mandar." 20 A palo xape lija o tahtaj e moljasa thaj vaćarda: "Kava tahtaj si nevo savez

ane mingro rat savo čhordol tumende. 21 A akh, mingro izdajniko bešol mancar kate ko astali. 22 Thaj me, o Čhavo e manušešo, mora te merav sar so si phendo, al pharo e manušešo savo ka izidl man!" 23 Thaj e sikade lije maškar peste te pučen pe ko lendar bi čerola gova. 24 E sikade lije te čeren čingara maškare peste ko lendar si embargo. 25 O Isus vaćarda lende: "E carura tare kava sveto vladin pire manušešencar thaj isi len vlast pe lende. Von korkore pese vaćaren kaj si 'manuša save but den Šukaripe'. 26 Al tumen ma čeren gijate! Nego ko si tumendar embargo te avol emcikno, thaj ko vladil nek avol kova savo služil. 27 Golese kaj ko si embargo? Kova savo bešol ko astali il savo služil? Naj li kova savo bešol ko astali? Al me sem maškar tumende kova savo služil. 28 Tumen sen gola save ačhile mancar ane mingre iskušenjura. 29 Me ačhavav tumende o carstvo sar so mingro Dad ačhada mande 30 te xan thaj te pijen ke mingro astali ane mingro carstvo thaj te bešen ko tron thaj te sudin e dešuduće plemenuren e Izraelse." 31 O Isus vaćarda: "Simone! Simone! Akh, o Satana mandol te sejil tumen sar so sejil pe o div. 32 Al me molisaljem tuče čiro pačajipe ma te ačhol. A kana ka iri tut ke mande, te zurave čire phralen!" 33 O Petar phenda lese: "Gospode! Spremno sem ano phanglipe thaj ano meripe tusa te džav!" 34 Al o Isus vaćarda lese: "Vaćarav tuče, Petre! Ađive ni ka dilabol o bašno dok tu trin droma ni vaćare kaj ni pindžare man." 35 Tegani vaćarda lende: "Kana bičhaldem tumen bize kese parencar thaj bize traste thaj bizo podipe, so falisada tumende?" Von phende: "Khanči." 36 O Isus vaćarda lende: "Al akana kas isi kesa e parencar, nek lol la! Gijate i piri trasta! A kas naj mačo nek biknol pe šeja thaj nek činol pese. 37 Golese vaćarav tumende kaj trubul te pherdol kova so si pisimo mandar ano Svetu lili: 'Dikhlije le sar jekhe tare kola save phađen o zakon.' Golese ka avol čače sa so sasa pisimo mandar." 38 Al e sikade phende: "Gospode! Akh, isi amen duj mačura." O Isus vaćarda lende: "Dosta si!" 39 Iklindojo gothar, pale piro adeti, đelo o Isus ko Maslinsko brego. Lese sikade dele pale leste. 40 Kana resle, o Isus vaćarda lende: "Molin tumen te ma peren ano iskušenje!" 41 Pale gova crdija pe lendar gači kobor šaj te čhudol pe o bar thaj pelo ke pe koča thaj molisajlo e Devlese: 42 "Dade! Te manglijan le mandar te ma pijav kava tahtaj tari patnja. Al nek avol sar tu so mande, a na sar so me mangav." 43 Tegani sikadijo lese o anđelo taro nebo thaj zurada le. 44 A kana dolda le bari muka, but pozurale molisajlo, a leso znoj sasa sar kaplje taro rat save perena ki phuv. 45 Pali molitva uštilo thaj avilo ke pe sikade thaj arakhlija len sar soven taro pharipe kobor sasa lende. 46 O Isus pučlja len:

"Sose soven? Ušten, molin tumen e Devlese te ma peren ano iskušenje!" 47 Dok o Isus vaćarda, e manuša thaj o Juda, jekh tare dešuduć sikade, avena premal leste. O Juda avilo pašo Isus thaj čumidija le. 48 O Isus pučlja le: "Judo! Čumidimasa li izdaji, man, e Čhave e manušešo?" 49 Kana e sikade dikhlije so čerdol, vaćarde: "Gospode! Te mara amen e mačurencar?" 50 Thaj jekh lendar čalada e bare sveštenikose sluga thaj čhinda leso desno kan. 51 Al o Isus vaćarda: "Mučhen len! Dosta!" A dolda leso kan thaj sastarda le. 52 Tegani o Isus vaćarda e manušešo so avile pale leste, e šorutne sveštenikurende, e zapovednikurende e hramese thaj e starešinende: "Aviljen pale mande sar palo razbojniko, čhurencar thaj kaštencar te dolen man!" 53 Sose ni dolden man dok sema ano Hram? Svako dive sema tumencar odori. Al akana si tumaro sato – kana vladil o kalipe." 54 Kana dolde e Isuse, inđarde le ano čher e bare sveštenikoso. O Petar odural đelo pale lende. 55 E stražara phabarade jag ani avlin thaj bešle savore katane. Thaj o Petar bešlo lencar. 56 Dikhlije le jekh sluškinja sar bešol paši jag thaj dikhlije premal leste thaj vaćarda: "Kava sasa lesa!" 57 Al o Petar xoxada vaćarindoj: "Džuvlje! Me ni pindžarav le!" 58 Nekobor pale gova pindžarda le aver thaj vaćarda: "Tu san jekh lendar!" Al o Petar phenda: "Manušeja, naj sem!" 59 Thaj kana nakhlo paše jekh sato, nesavo manuš uporno vaćarda taro Petar: "Čače thaj kava manuš sasa lesa golese kaj si Galilejo!" 60 Al o Petar vaćarda: "Manušeja! Ni džanav so tu phene!" Thaj sigate dok vov vaćarda, o bašno dilabija. 61 Tegani irisajlo o Gospod thaj dikhlije e Petre, a o Petar dija pe godi so vaćarda lese o Gospod: "Ađive, angleder so o bašno ka dilabol, trin droma ka vaćare kaj ni pindžare man." 62 O Petar iklilo avral thaj zurale ruja. 63 A e čuvara lije te maren e Isuse thaj te maren lesa muj. 64 Učharde lese jakha thaj pučlje le: "Prorokiji, ko čalada tut?" 65 Thaj but avera bilačhe lafura vaćarde lestar. 66 Kana sasa sabalin, čidije pe e manušešo starešine, e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon. Ande e Isuse anglo Baro sudo 67 vaćarindoj: "Tu li san o Hrist? Vaćar amendě gova!" O Isus phenda lende: "Te vaćardem tumende, ni ka pačan man. 68 Te pučljem tumen khanči, ni ka phenen mande. 69 Al od akana me, o Čhavo e manušešo, ka bešav ki desno rig ko počasno than e Zurale Devlese." 70 Pe gova savore pučlje: "Tu li san, čače, o Čhavo e Devleso?" O Isus phenda: "Gija si sar tumen vaćaren. Me sem." 71 Tegani von vaćarde: "So trubul amen pobut dokazura? Golese kaj korkore amen šundam tare leso muj!"

23

Tegani sa e manuša save sesa ano Baro sudo, uštile thaj inđarde e Isuse ko Pilat, savo sasa o rimsko upravniko. 2 Gothe lije te tužin e Isuse: "Arakhlijam kale manuše sar xoxavol amare manušen thaj phenol lende ma te poćinen o porezi e carose, a pese vaćarol kaj si o Hrist, caro." 3 O Pilat pučlja le: "Tu li san o caro e Jevrejengo?" O Isus phenda lese: "Gija si sar so tu vaćare." 4 Tegani o Pilat vaćarda e šorutne sveštenikurende thaj e manušendje: "Me ni arakhav nisavo bandipe ane kava manuš." 5 Al von dije zor vaćarindo: "Vov pe sikajmasa bunil e manušen ki sa i phuv Judeja. Počnisada ki Galileja thaj avilo sa dži kate ano Jerusalim!" 6 Kana gova šunda o Pilat, pučlja: "Vov li si tari Galileja?" 7 Thaj kana šunda o Pilat kaj si o Isus tari Galileja, bičhalda le ko Irod, savo vladisada anij Galileja. O Irod sasa ane gola divesa ano Jerusalim. 8 Kana dikhija o Irod e Isuse, sasa but radujimo, golese kaj odavno manglia te dičhol le, golese kaj but šunda lestar thaj dija godi kaj o Isus ka čerol nesavo čudo angle leste. 9 O Irod pučlja baše but buća, al o Isus khanči ni phenda lese. 10 Ačhile gothe i e šorutne sveštenikura thaj e učitelja tare Mojsijaso zakon thaj von zurale vaćarde protiv o Isus. 11 O Irod thaj lese vojnikura ladžarde le thaj asaje e Isuses. Urade le ano carsko fostano thaj bičhalde le palal ko Pilat. 12 Ane gova dive mirisajle o Pilat thaj o Irodo maškare peste, golese kaj angleder golestara sesa dušmanura. 13 O Pilat čidija e šorutne sveštenikuren, e manušendje starešinen thaj e manušen 14 thaj vaćarda: "Anden mande kale manuše thaj phenen kaj e manušen bunil. Ake, me angle tumende pučljem le thaj ni arakhlijem ni jekh bandipe so tumen čhoven pe leste. 15 Ni o Irod ni arakhlijia bandipe pe leste, golese kaj bičhalda le palal amende. Ake, ni čerda khanči sosa bi zasluzila te avol mudardo. 16 Golese ka šibi le thaj ka mukha le." 17 [Dži jekh berš ko prazniko, o Pilat trubuja te mučhol lende jekhe phangle manuše.] 18 Tegani sa e manuša dije vika vaćarindo: "Mudar akale a mukh amende e Varava!" 19 (O Varava sasa čhudimo ano phanglipe baši pobuna thaj bašo mudaripe.) 20 O Pilat vadži jekh drom vaćarda lende kaj vov bi mučhola e Isuse. 21 Al von dije vika: "Čhuv le ko krsto! Čhuv le ko krsto!" 22 Tegani o Pilat trito drom vaćarda lende: "Savo bilačhipe vov čerda? Me ni dikhav khanči sosa bi zasluzila te avol mudardo. Gija ka šibiv le thaj ka mukhav le." 23 Al e manuša ni ačhile te vazden piro glaso thaj manglia taro Pilat te čhuvol e Isuse ko krsto. I lendi vika sasa pozurali thaj pozurali. 24 Golese o Pilat odlučisada te čerol sar so e manuša manden. 25 Tegani mukhlja e Varava, savo sasa ano phanglipe baši pobuna thaj bašo mudaripe, a e Isuse dija e vojnikurende te čeren lesa kova so e manuša

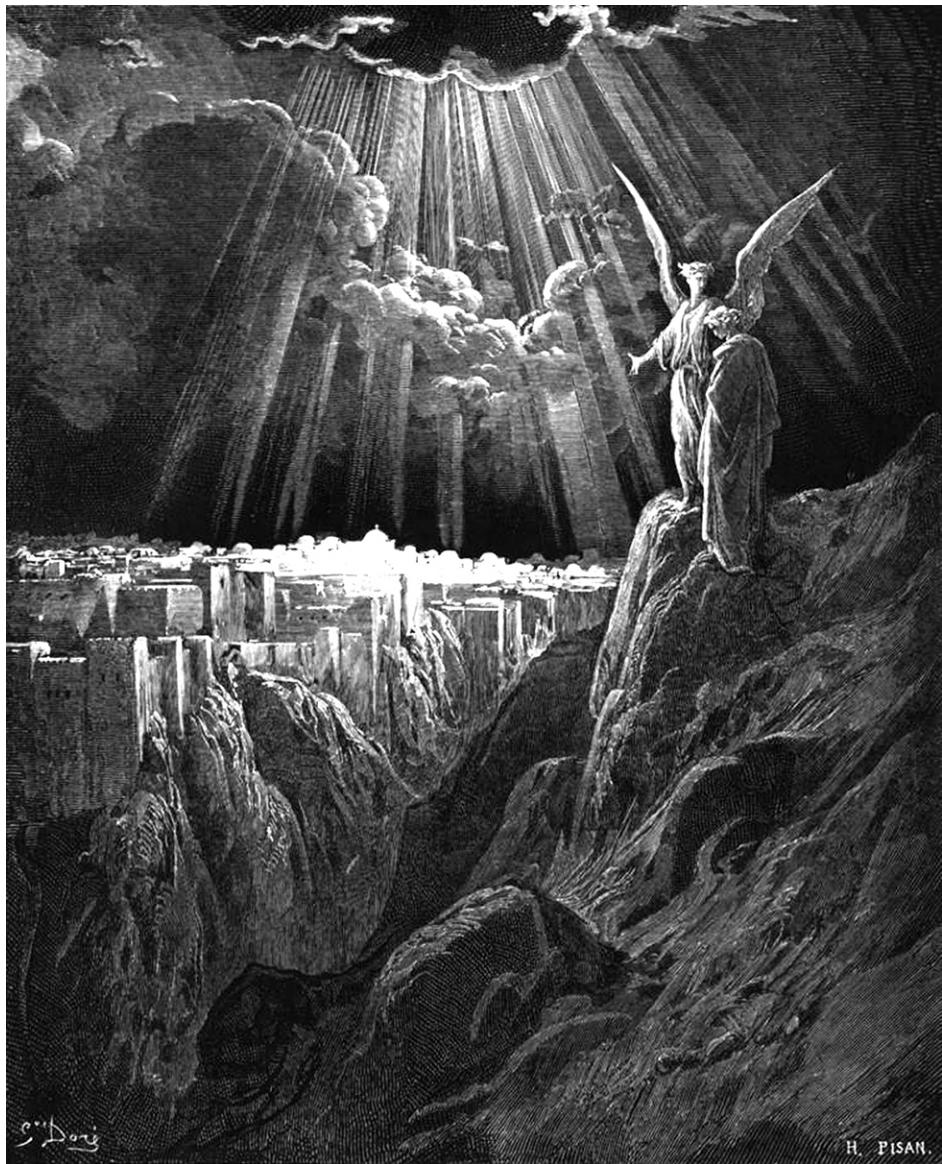
manglia. 26 Kana inđarde e vojnikura e Isuse, dolde nesave Simone taro foro Kirina savo avola taro polje, thaj čhute pe leste o krsto te inđarol le palo Isus. 27 Palo Isus đele pherdo manuša thaj džuvlja save ruje thaj žalisade le. 28 O Isus irisajlo premal lende thaj vaćarda: "Čhejalen taro Jerusalim! Ma roven pale mande. Nego, roven pale tumende thaj pale tumare čhaye. 29 Golese kaj dikh, aven e divesa ane save ka vaćaren: 'Blagoslovime kola džuvlja save naštij bijanen, blagoslovime e voda save ni bijande, thaj blagoslovime e čuča save ni parvarde!' 30 Tegani 'ka vaćaren e planinende: "Peren pe amende!", thaj e bregurende: "Učharen amen!"' 31 Golese kaj, ako kava e manuša čeren e zelenone kaštesa, so ka avol e šuće kaštesa?" 32 Katane e Isusesa inđarde duje bilačhe manušen te aven mudarde. 33 Kana avile ke kova than savo akhardola "Kokalo e šoreso", gothe čhute ko krsto e Isuse thaj lesa i e duje bilačhe manušen, jekhe tari lesi desno rig a avere tari levo rig. 34 Tegani o Isus vaćarda: "Dade! Oprosti lende, golese kaj ni džanen so čeren." Pale gova e vojnikura čhudije i kocka te ulaven maškar peste leso fostano. 35 But manuša gothe ačhile thaj dikhije sa gova, a e manušendje šorutne marde muj lesa vaćarindo: "Averen spasisada, nek spasil akana korkoro pes, te si vov o Hrist, birimo e Devleso." 36 I e vojnikura marde muj lesa. Avile paše leste thaj manglia te den le te pijol šut. 37 Thaj vaćarde e Isuses: "Te san tu caro e Jevrejengo, spasi korkoro tut!" 38 A sasa upreder leste ploča pe savi sesa pisime kala lafura: "Kava si caro e Jevrejengo." 39 Jekh tare gola bilačhe manuša savo sasa ko krsto pašo Isuse, marda muj thaj vaćarda lese: "Te san tu o Hrist, spasi tut thaj amen!" 40 Al taro aver krsto o dujto manuš dija vika pe leste vaćarindo: "Tu li ni dara taro Dol? Kana san i tu korkoro gija osudimo. 41 Amen sam čače osudime golese so gova zasluzisadam, al vov ni čerda khanči bilačhe." 42 Tegani vaćarda e Isuses: "Isuse, kana ka rese ane čo carstvo, de tut godi pe mande thaj av mande milostivno." 43 Pe gova phenda lese o Isus: "Čače vaćarav tuće: adive ka ave mancar ano raj!" 44 Sasa popodne kana peli i rat ki sa i phuv dži ke trin popodne, 45 golese so kalilo o kham. A i hramsko zavesa pharadili ke opaš. 46 Tegani o Isus dija vika andare sa o glaso: "Dade! Ane čire vasta mukhav mingro duxo." Kana kava phenda, mulo. 47 Kana dikhija o kapetano so sasa, lija te hvalil e Devle thaj vaćarda: "Čače kava manuš sasa čačukano pravedno manuš!" 48 Kana sa e manuša čidije pe te dičhen kava thaj dikhije so sasa, lije te džan pese thaj marde pe ane pe kolina tari žal. 49 Sa kola so džanglia e Isuse, ačhile podur. Thaj e džuvlja so avile lesa tari Galileja, dikhije kava. 50 Sasa jekh manuš kaso alav sasa Josif, savo sasa jekh

tare šorutne e jevrejende. Sasa šukar thaj pravedno manuš 51 tari Arimateja, foro ani Judeja. Vov ni složisajlo golesia so čerde e Isusese, thaj adućarda o Carstvo e Devleso. 52 Đelo ko Pilat thaj rodija o telo e Isuseso. 53 Pale gova o Josif uljarda e Isuseso telo taro krsto, paćarda le čaršafesa thaj čhuta le ano limori savo sasa hundo ani stena thaj ane savo vadži khoni ni sasa čhuto. 54 Čerda gova jekh dive anglo savato, savo samo so ni avilo. 55 E džuvlja save avile e Isusesa andari Galileja, dele palo Josif i dikhlije o limori thaj sar čhute gothe e Isuseso telo. 56 Pale gova irisajle čhere te čeren e mirisna čara thaj e uljura te mačhen e Isuseso telo. Kana sa spremisade, već avilo o savato i naštine te čeren gova golese kaj poštujina e Mojsijaso zakon.

24 Ko angluno đive palo savato, rano sabalin avile e džuvlja ko limori thaj ande mirisura save čerde. 2 Arakhlije o bar crdimo taro limori. 3 Dije andre thaj ni arakhlije o telo e Gospodeso e Isuseso. 4 Dok pučlje pe so sasa gova, dikh, duj manuša ačhile angle lende ane sjajna fostanura. 5 E džuvlja but darajle thaj perade pe šore tele dži ki phuv. Thaj e duj manuša pučlje e džuvljen: "Sose roden e džuvde maškar e mule? 6 Naj kate. Uštilo tare mule! Den tumen godi so vaćarda tumende dok vadži sasa ani Galileja: 7 'Me, o Čavo e manušeso, trubul te avav dindo ane vasta e grešnone manušende thaj te avav čhuto ko krsto, al o trito đive ka uštav tare mule.'" 8 Tegani dije pe godi so vaćarda lende o Isus. 9 Thaj irisajle taro limori thaj vaćarde sa e dešujekhe apostolurenđe thaj savorenđe averenđe. 10 Gola džuvlja sesa i Marija taro foro Magdala, i Jovana, i Marija e Jakovesi dej thaj avera save vaćarde kava e apostolurenđe. 11 Al e apostolurenđe kala lafura sesa sar dilipe thaj ni pačaje e džuvljenđe. 12 Al o Petar uštilo thaj prastaja dži ko limori. Kana telilo, dikhlija samo o čaršafi savo ačhilo. Đelo thaj čudisajlo ane peste so sasa gova. 13 Ane gova đive duj e Isusese sikade dele ano gav savo akhardola Emaus thaj vov sasa dur taro Jerusalim dešujekh kilometra. 14 Phirindoj vaćarde maškar peste tare sa kova so sasa. 15 Thaj dok vaćarde maškar peste thaj pučlje khanči jekh avere, korkoro o Isus avilo paše lende thaj đelo lencar. 16 Al lende jakhendje ni sasa mukhlo te pindžaren le. 17 O Isus pučlja len: "Sostar gova vaćaren maškar tumende phirindoj?" Ačhile i tužnisajle 18 thaj jekh lendar savo akhardola o Kleopa, vaćarda e Isusese: "Tu li san jedino abandžija ano Jerusalim savo ni šunda so sasa kala đivesa odori?" 19 O Isus pučlja len: "So sasa gova?" Von phende lese: "Gova so čerdilo e Isusesa taro Nazaret. Vov sasa proroko, zuralo ane vaćaripe thaj ane buća anglo Dol thaj angle manuša.

20 Amare šorutne sveštenikura thaj e starešine dije le te avol osudimo ko meripe thaj čhute le ko krsto. 21 Amen nadisaljam kaj vov ka ikalol o Izrael. Al adive si gova već trito đive sar sasa sa gova. 22 Nesave džuvlja maškar amende bunisade amen. Sabalje sesa ko limori, 23 al ni arakhlije e Isuseso telo odori. Avile thaj phende amende kaj dikhlije e anđeluren save phende lende kaj si o Isus džuvndo. 24 Tegani nesave amendar dele ko limori thaj dikhlije kaj si o limori čućo, sar so vaćarde e džuvlja, al ni dikhlije e Isuse." 25 O Isus vaćarda lende: "O bigodaće manušalen! Pharo tumende te pačan so vaćarde e prorokura ano Svetu lil! 26 Ni li von vaćarde kaj o Hrist trubul te načhol sa gova pharipe angleder so o Dol ka proslavl le?" 27 Tegani o Isus lija te objasnili lende so si ano Svetu lil pisimo taro Hrist, počnindoj taro Mojsije dži ke Prorokura. 28 Kana avile pašo gav ane savo dele, o Isus čerda pe kaj mandol te džal podur lendar. 29 Al von dije le zor te ačhol, vaćarindoj: "Ačh amencar! Nakhlo o đive thaj i rat lija te perol!" Ačhilo thaj dija lencar ano čher. 30 Kana sasa lencar ko astali, o Isus lija o mangro, zahvalisada thaj phaglja le thaj dija len. 31 Tegani lende jakha putajle thaj pindžarde le. Al vov sigate hasajlo. 32 Tegani phende jekh averese: "Ni li phabile amare ile kana o Isus phirindoj vaćarda amende ko drom thaj kana objasnisa amende o Svetu lil?" 33 Uštile vadži ane gova sato thaj irisajle ano Jerusalim. Odori arakhlije e dešujekhe sikaden thaj kolen save sesa lencar, sar bešen katane. 34 E dešujekh sikade vaćarde lende: "Čače uštilo o Gospod thaj sikada pe e Simonese!" 35 Thaj kala duj sikade so sesa ko drom pašo Emaus vaćarde so sasa thaj sar pindžarde e Isuse kana phaglja o mangro. 36 Kana gova vaćarde, o Isus tare jekh drom ačhilo maškare lende thaj vaćarda lende: "Mir tumende!" 37 Von darajle thaj sesa bunime golese kaj dije godi kaj dičhen duxo. 38 Vov vaćarda lende: "Sose daran? Thaj sose ni pačan? 39 Dičhen mingre vasta thaj mingre pingre! Me sem gova! Dolen man thaj ka dičhen! Golese kaj e duxo naj telo thaj kokala, a sar so dičhen man isi!" 40 Thaj dok vaćarola sa gova, sikada lende oziljkura ke pe vasta thaj ke pe pingre. 41 Sesu gija začudime thaj radosna kaj naštine te pačan. Vov pučlja len: "Isi li tumen khanči xamase?" 42 Von dije le kotor peće mačhe. 43 O Isus lija thaj xalja angle lende. 44 Tegani lende o Isus vaćarda: "Kava si kova sostar vaćardem tumende kana sema tumencar, kaj trubul te avol sa so pisimo mandar ane Mojsijaso zakon thaj ane lila save pisimade e prorokura thaj ane Psalmura." 45 Tegani putarda lende jakha te haljaren o Svetu lil 46 thaj vaćarda lende: "Gija si pisimo ano Svetu lil, kaj o Hrist trubul te mudardol thaj te uštoli tare mule ko trito đive. 47 Thaj ane lesu alav ka

propovedil pe sa e manušendje, počnindoj taro Jerusalim,
kaj trubul te pokajin pe te bi o Dol oprostila lenđe grehura.
48 A tumen sen svedokura tare sa kava. **49** Thaj dikh, me
ka bičhalov o Svetu Duxo pe tumende sar so obećisada
mingro Dad. Al tumen ačhen ano foro Jerusalim sa dok o
Dol ni ka bičhalol piri zor pe tumende!" **50** Pale gova o Isus
indarda len dži ko gav i Vitanija. Gothe vazdija pe vasta thaj
blagoslovisada len. **51** Thaj sar blagoslovisada len, lija te
crdol pe lendar thaj sasa vazdimo ano nebo. **52** Von pele ke
koča anglo Isus. Tegani irisajle ano Jerusalim radosna. **53**
Stalno sesa ano Hram thaj slavisade e Devle.

The New Jerusalem

"I saw the holy city, New Jerusalem, coming down out of heaven from God, prepared like a bride adorned for her husband. I heard a loud voice out of heaven saying, 'Behold, God's dwelling is with people, and he will dwell with them, and they will be his people, and God himself will be with them as their God.'"

Revelation 21:2-3

Reader's Guide

Gurbet Romani at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, “*As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him.*” Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, “*And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned.*” So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, “*Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth.*” 2 Timothy 2:15. “*God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,*” 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Gurbet Romani at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aïdios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonomous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Romani-Vlax---Gurbet-Luke/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Romans 10:7
Revelation 9:1
Revelation 9:2
Revelation 9:11
Revelation 11:7
Revelation 17:8
Revelation 20:1
Revelation 20:3

Acts 3:21
Acts 15:18
Romans 1:25
Romans 9:5
Romans 11:36
Romans 12:2
Romans 16:27
1 Corinthians 1:20
1 Corinthians 2:6
1 Corinthians 2:7
1 Corinthians 2:8
1 Corinthians 3:18
1 Corinthians 8:13
1 Corinthians 10:11
2 Corinthians 4:4
2 Corinthians 9:9
2 Corinthians 11:31
Galatians 1:4
Galatians 1:5
Ephesians 1:21
Ephesians 2:2
Ephesians 2:7
Ephesians 3:9
Ephesians 3:11
Ephesians 3:21
Ephesians 6:12
Philippians 4:20
Colossians 1:26
1 Timothy 1:17
1 Timothy 6:17
2 Timothy 4:10
2 Timothy 4:18
Titus 2:12
Hebrews 1:2
Hebrews 1:8
Hebrews 5:6
Hebrews 6:5
Hebrews 6:20
Hebrews 7:17
Hebrews 7:21
Hebrews 7:24
Hebrews 7:28
Hebrews 9:26
Hebrews 11:3
Hebrews 13:8
Hebrews 13:21
1 Peter 1:23

1 Peter 1:25

1 Peter 4:11

1 Peter 5:11

2 Peter 3:18

1 John 2:17

2 John 1:2

Jude 1:13

Jude 1:25

Revelation 1:6

Revelation 1:18

Revelation 4:9

Revelation 4:10

Revelation 5:13

Revelation 7:12

Revelation 10:6

Revelation 11:15

Revelation 14:11

Revelation 15:7

Revelation 19:3

Revelation 20:10

Revelation 22:5

aïdios

Romans 1:20
Jude 1:6

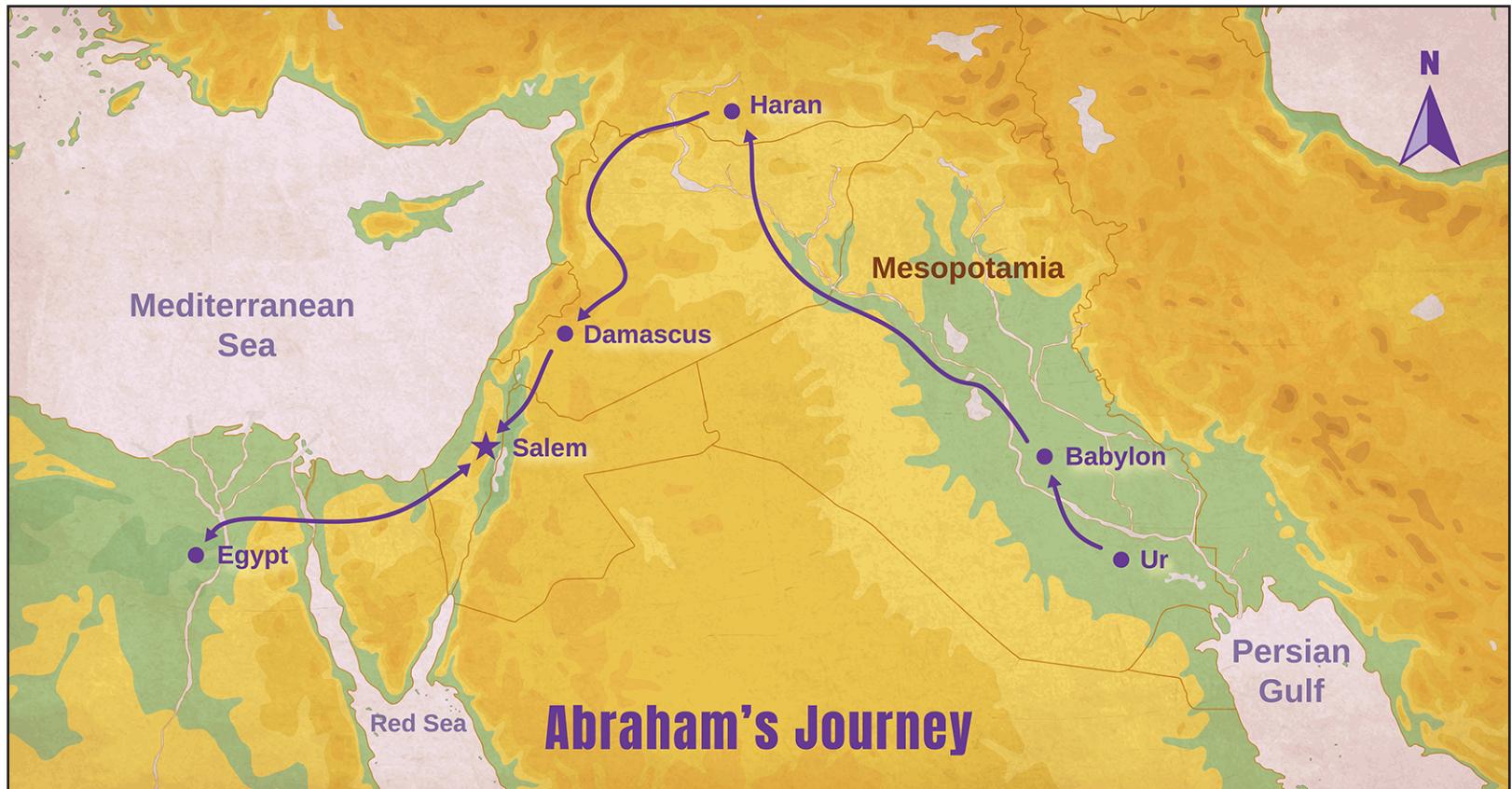
aiōn

Matthew 12:32
Matthew 13:22
Matthew 13:39
Matthew 13:40
Matthew 13:49
Matthew 21:19
Matthew 24:3
Matthew 28:20
Mark 3:29
Mark 4:19
Mark 10:30
Mark 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
John 4:14
John 6:51
John 6:58
John 8:35
John 8:51
John 8:52
John 9:32
John 10:28
John 11:26
John 12:34
John 13:8
John 14:16

aiōnios

Matthew 18:8
Matthew 19:16
Matthew 19:29
Matthew 25:41
Matthew 25:46
Mark 3:29
Mark 10:17
Mark 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
John 3:15
John 3:16
John 3:36
John 4:14
John 4:36
John 5:24
John 5:39
John 6:27
John 6:40
John 6:47
John 6:54
John 6:68

John 10:28	Mark 9:45	Psalms 116:3
John 12:25	Mark 9:47	Psalms 139:8
John 12:50	Luka 12:5	Psalms 141:7
John 17:2	James 3:6	Proverbs 1:12
John 17:3		Proverbs 5:5
Acts 13:46		Proverbs 7:27
Acts 13:48	Matthew 11:23	Proverbs 9:18
Romans 2:7	Matthew 16:18	Proverbs 15:11
Romans 5:21	Luka 10:15	Proverbs 15:24
Romans 6:22	Luka 16:23	Proverbs 23:14
Romans 6:23	Acts 2:27	Proverbs 27:20
Romans 16:25	Acts 2:31	Proverbs 30:16
Romans 16:26	1 Corinthians 15:55	Ecclesiastes 9:10
2 Corinthians 4:17	Revelation 1:18	Song of Solomon 8:6
2 Corinthians 4:18	Revelation 6:8	Isaiah 5:14
2 Corinthians 5:1	Revelation 20:13	Isaiah 7:11
Galatians 6:8	Revelation 20:14	Isaiah 14:9
2 Thessalonians 1:9		Isaiah 14:11
2 Thessalonians 2:16		Isaiah 14:15
1 Timothy 1:16	Revelation 19:20	Isaiah 28:15
1 Timothy 6:12	Revelation 20:10	Isaiah 28:18
1 Timothy 6:16	Revelation 20:14	Isaiah 38:10
2 Timothy 1:9	Revelation 20:15	Isaiah 38:18
2 Timothy 2:10	Revelation 21:8	Isaiah 57:9
Titus 1:2		Ezekiel 31:15
Titus 3:7		Ezekiel 31:16
Philemon 1:15	Genesis 37:35	Ezekiel 31:17
Hebrews 5:9	Genesis 42:38	Ezekiel 32:21
Hebrews 6:2	Genesis 44:29	Ezekiel 32:27
Hebrews 9:12	Genesis 44:31	Hosea 13:14
Hebrews 9:14	Numbers 16:30	Amos 9:2
Hebrews 9:15	Numbers 16:33	Jonah 2:2
Hebrews 13:20	Deuteronomy 32:22	Habakkuk 2:5
1 Peter 5:10	1 Samuel 2:6	
2 Peter 1:11	2 Samuel 22:6	
1 John 1:2	1 Kings 2:6	
1 John 2:25	1 Kings 2:9	
1 John 3:15	Job 7:9	
1 John 5:11	Job 11:8	
1 John 5:13	Job 14:13	
1 John 5:20	Job 17:13	
Jude 1:7	Job 17:16	
Jude 1:21	Job 21:13	
Revelation 14:6	Job 24:19	
	Job 26:6	
eleēsē	Psalms 6:5	
Romans 11:32	Psalms 9:17	
	Psalms 16:10	
Geenna	Psalms 18:5	
Matthew 5:22	Psalms 30:3	
Matthew 5:29	Psalms 31:17	
Matthew 5:30	Psalms 49:14	
Matthew 10:28	Psalms 49:15	
Matthew 18:9	Psalms 55:15	
Matthew 23:15	Psalms 86:13	
Matthew 23:33	Psalms 88:3	
Mark 9:43	Psalms 89:48	

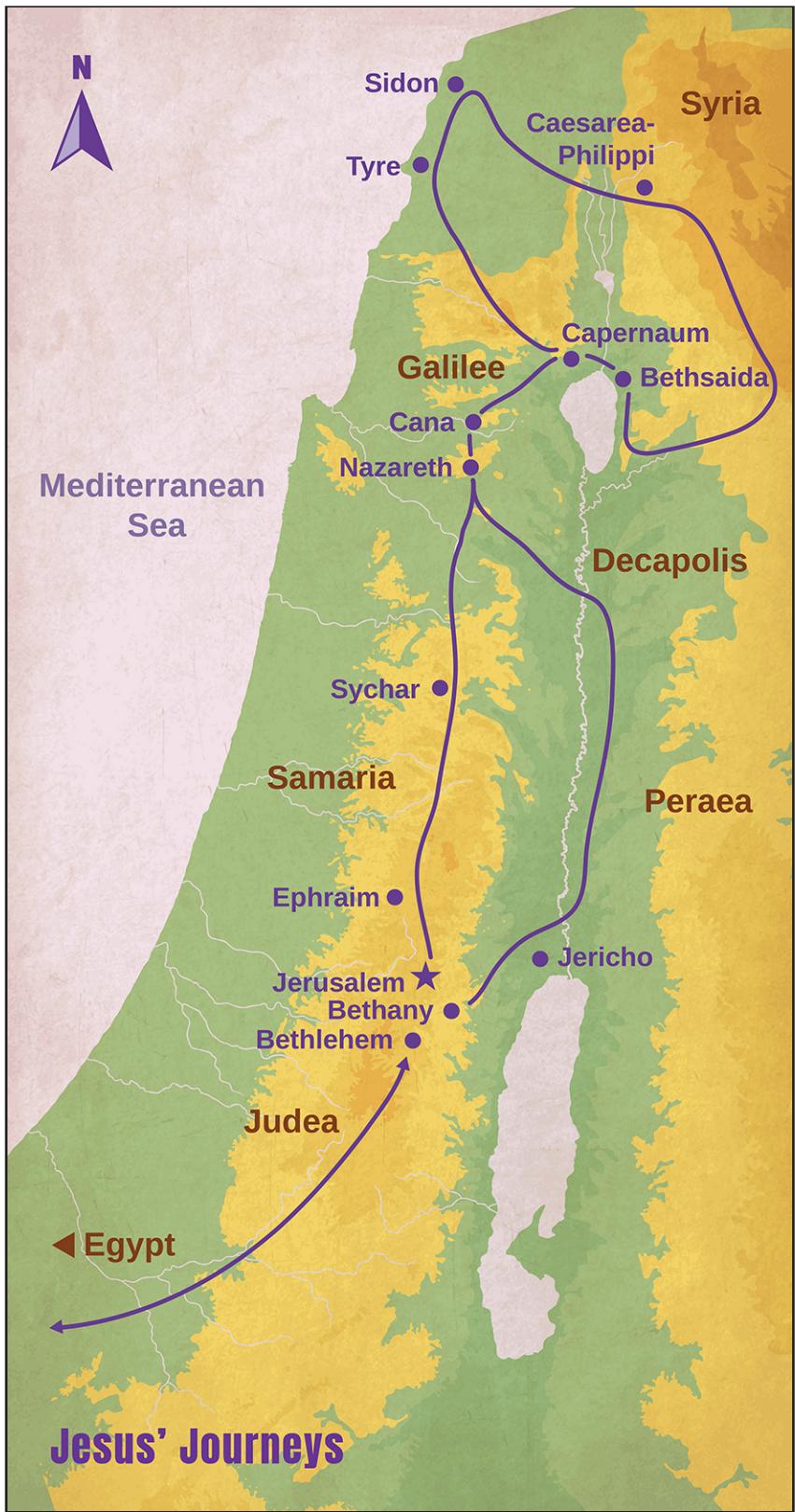
Abraham's Journey

"By faith, Abraham, when he was called, obeyed to go out to the place which he was to receive for an inheritance. He went out, not knowing where he went"

Hebrews 11:8

"When Pharaoh had let the people go, God didn't lead them by the way of the land of the Philistines, although that was near; for God said, 'Lest perhaps the people change their minds when they see war, and they return to Egypt'" Exodus 13:17

"For the Son of Man also came not to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many"

Mark 10:45

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

1956	Christ returns for his people
1830	Jim Elliot martyred in Ecuador
1731	John Williams reaches Polynesia
1614	Zinzendorf leads Moravian mission
1572	Japanese kill 40,000 Christians
1517	Jesuits reach Mexico
1455	Martin Luther leads Reformation
1323	Gutenberg prints first Bible
1276	Franciscans reach Sumatra
1100	Ramon Llull trains missionaries
1054	Crusades tarnish the church
997	The Great Schism
864	Adalbert martyred in Prussia
716	Bulgarian Prince Boris converts
635	Boniface reaches Germany
569	Alopen reaches China
432	Longinus reaches Alodia / Sudan
397	Saint Patrick reaches Ireland
341	Carthage ratifies Bible Canon
325	Ulfilas reaches Goth / Romania
250	Niceae proclaims God is Trinity
197	Denis reaches Paris, France
70	Tertullian writes Christian literature
61	Paul imprisoned in Rome, Italy
52	Thomas reaches Malabar, India
39	Peter reaches Gentile Cornelius
33	Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

Where?

Who?

When?

		When?													
		Innocence		Fallen			Glory								
Who?	God	Eternity Past	4000 BC Creation	Fall to Sin No Law	1500 BC Moses' Law	Advent of Christ 0-33 AD	Church Age Kingdom Age	Great White Throne	New Heaven and Earth						
		God's Perfect Fellowship	John 10:30	Living in Unapproachable Light, 1 Timothy 6:16					All Restored						
		God's Perfect Fellowship		Pre-Incarnate, John 8:58	Incarnate, John 1:14	Paradise, Luke 23:43									
	Mankind	God's Perfect Fellowship with Adam in the Garden of Eden		Everywhere, Psalm 139:7	Indwelling Believers, John 14:17			Acts 3:21							
		No Fall No Death	Gen 1:31	Serving the Savior or Satan on Earth, Ephesians 2:1-5											
		No Fall No Death		Blessed in Paradise, Luke 16:22											
	Angels	No Creation		Punished in Hades until the final judgment, Luke 16:23 and Rev 20:13					Col 1:20 Yes?						
		No people	Gen 1:1	Serving Mankind at God's Command, Hebrews 1:14											
		No Fall		Imprisoned in Tartarus, 2 Peter 2:4 and Jude 6											
		No Unholy Angels		Rebelling Against Christ			Thalaasa, Rev 20:13	Heb 2:16 No?							
		Gen 1:31		Accusing Mankind			Lake of Fire Revelation 19:20								
				1 Peter 5:8 and Revelation 12:10											
				Abyss Revelation 20:2											

Destiny

Gurbet Romani at AionianBible.org/Destiny

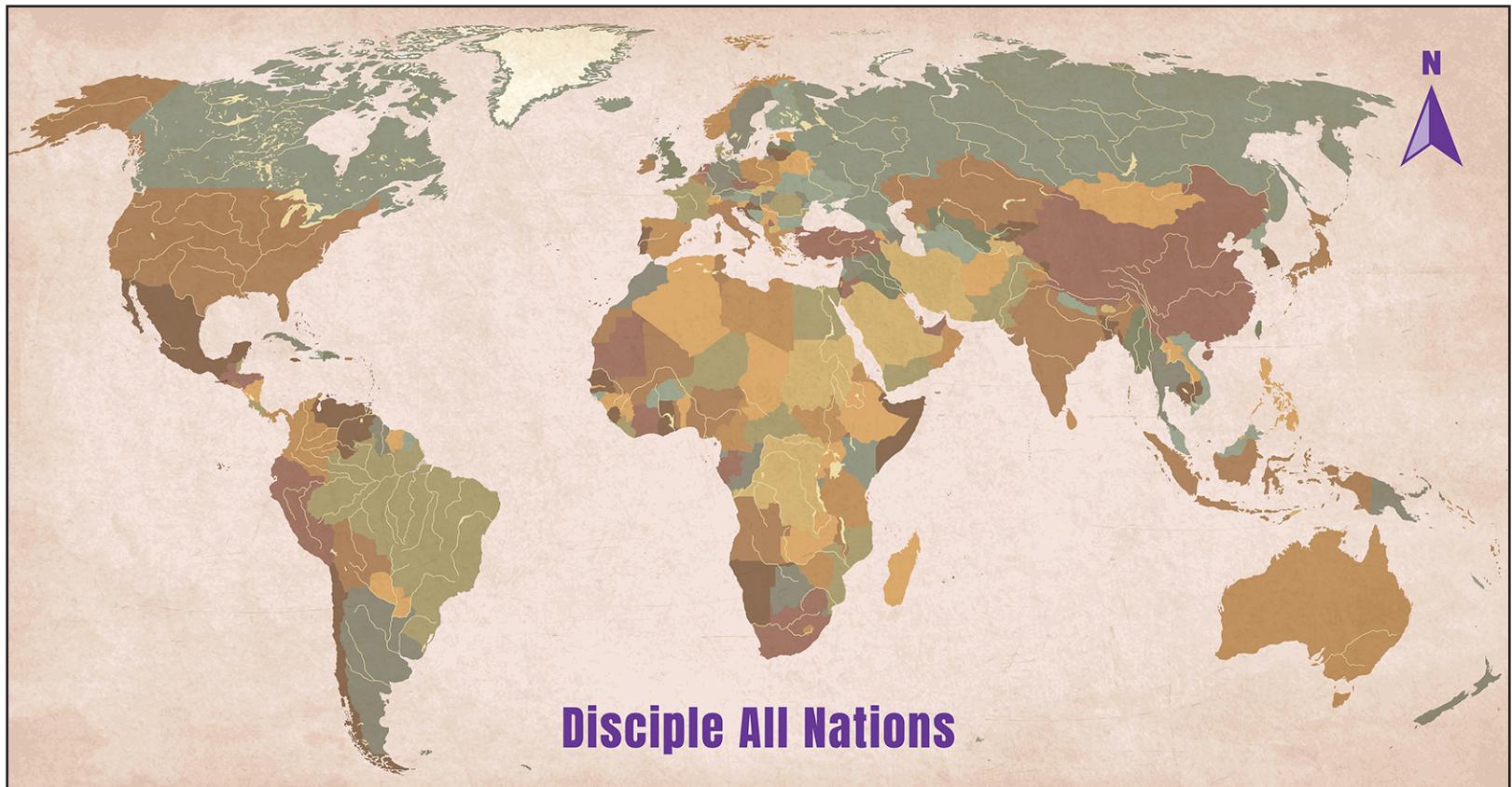
The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament Sheol and New Testament *Hadēs*, 2) Geenna, 3) Tartaroō, 4) Abyssos, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, "*the gates of Hades will not prevail*," Matthew 16:18. Paul asks, "*Hades where is your victory?*" 1 Corinthians 15:55. John wrote, "*Hades gives up*," Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, "*Do not be afraid*," because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to "*be afraid*" because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, "*out of the frying pan, into the fire?*" Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, "*Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'*" Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. "*If the first fruit is holy, so is the lump*," Romans 11:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Disciple All Nations

"Go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit"

Matthew 28:19